

КРЪСТЬО МАЛЧЕВ МАРИНОВ

ЖИВОТ БЕЗ ПРОТЕКЦИИ

Варна 2007

ЖИВОТ БЕЗ ПРОТЕКЦИИ

българска, първо издание

© Кръстьо Малчев Маринов - автор 2007

© Николай Димитров - корица 2007

ISBN 978-954-760-126-0

Печат и предпечат:

”Колор Принт” Варна, ул. ”Мир” 3
тел.:052/30 31 33; тел./факс: 30 48 03

Доцент, доктор на военните науки, инж. кап. I р. (О.З.)

Кръстьо Малчев Маринов

1980 г.

*“Мой роден край,
райска градина.
Тежка е с тебе
мойта раздялба”*

*/Народна песен
изпълнявана от
Н.Чакърджикова /*

Отпечатването на част от бита и живота в родното ми село, в несъществуваща вече Дунавска флотилия в гр. Русе и в Морското училище в гр. Варна, е предмет на настоящата разработка. Животът ми в тези места протече без протекции. Живот във време на генерални промени.

Възрастово ние сме живи свидетели на постъпки и действия, на лица и институции, които са избивали антифашисти и палили домовете им, властници на тоталитаризма принудително изселвали и национализирали имотите на провинилите се, такива които са си присвоявали правото да подменят потомствените имена на турците в България. В настояще време лица, които реституират, приватизират и разграбват национален ресурс, събиран с животински труд и изплащан с данъците на трудещите се. Наши съотечественици, вместо да упражняват съзидателен труд за своя бит и оцеляване, са предпочели да играят в политиката, за да управляват. За тази цел те формират съответни политически партии. След поредния провал, за да възмездят своите активисти си позволяват да заделят от народния бюджет средства за заплащане на облаги на своите “активни борци срещу фашизма”, на своите “пострадали от режима на комунизма”, а сега и на “пострадалите във възродителния-тодорживковски процес”. Дошъл е ВИДОВ ДЕН, когато всеки гражданин на България следва да свикне да живее без протекции, да живее според своите физически и умствени способности без лъжи и рекет.

Изложените съображения са мотивирали настоящата разработка, защото ВРЕМЕТО НЕ ЗАЛИЧАВА ИСТИНАТА.

Авторът.

1.

В новия завет, от Евангелието на Матей е отразено, че 24 поколения предшествуват раждането на Исус Христос – от Аврама до Йосифа. Изминали са 2006г. от Рождество Христово. /стр.6 от Новия завет, Библия, Д-во, Франция. 1993г./

Българите датират своето съществуване 7 века преди Рождество Христово, източно от Аралско море между реките Сърдаря и Амударя в района на днескашен Ташкент. Два века след Рождество Христово българите се заселват в Европа /165 г. от н.е. те се заселват в Кавказ /. Българите организират в Европа три самостоятелни държави – една граничаща с Европа “древна България” между реките Сърдаря и Амударя, Волжка България и Дунавска България. Аспарух формира Дунавска България 7 века след раждането на Христа – 681г. преди 1325 години / Български атлас, С. Първо издание, 2001г./.

В многохилядното си съществуване българите са оцелели, но много пъти са подлагани на тотално унищожаване и претопяване. Това например се е случило в продължение на 201 години/ от 996г. до 1197г./ през Византийско-Гръцкото духовенство и власт и през турското робство в продължение на 514 години от 1364г. до 1878г.) Дунавска България в своето съществуване от 1325г. 739 години е била свободна страна и 715 години под гръцка и турска робия.

Жестокостта на турската робия върху българското население на Балканите няма равна в света. Пейо К. Яворов, като пряк участник в подготовката на въстанието на българите от Македония против турското робство, изпявайки мъката си в стихотворна форма за хилядите арменци изклани от турците през 1915г. е мотивиран не само от изкланите арменци, като интернационалист, но този емоционален плач е и плач за многократно повечето българи и български жени и деца изклани, обезчестени и насилствено прогонени от родината им.

В световната история, освен през робството в Римската империя, когато са събрани гладиатори за съответните игри, няма подобен случай да се набират “еничарски орди” под формата на кръвен данък от поробеното население на Балканите-от Българи, Сърби, Гърци, Власи, за да участва в защитата

на империята. Принципите и способите в подготовката и мотивирането на боевиците самоубийци от ислямския фундаментализъм, за религиозна борба срещу световния финансов и промишлен капитал, сега прилага опита от еничарството на Османската империя.

Робията на българското население от турската власт на всякъде е била непоносима, но най-тежка е била в Североизточна България в укрепения район между Русе, Силистра, Варна и Шумен.

Битовите и семейни драми на българското население в този участък, очеркезите и башибузушки зверства и издевателства са, чудовищни и ежедневни. По селата в Североизточна България българите обработват земите на турските паши не на изполица/получаване на 50% от дохода/, а едва за 0.3 от реколтата и са третирани, като роби. “До идването на черкезите не се е мислило за въстание. С идването им, не можело вече да се живее, не можело да се търпи. Животът станал непоносим.” Всички са мечтаели за “помощ от дядо Иван” (стр 321 от “Оптимистична теория за нашия народ”, т.1, С, 1974г. На Ив. Хаджийски)

В турския архив на г. Русе е отразено, че в с. Кацелово /1850/60г./ красивата девойка Гина/стр.16 от очерка на С. Витанов за с. Кацелово, 2002г./ наречена “Гюзел Велика” от авторката Даринка Русева в книгата “Било е ...”, е отвлечена насилствено от изродени турци в селото. Двамата и братя Тахни и Стоян се жалват пред кадията в г. Русе, че турчина Юмер, поощряван от баща си Хасан, отвлича на сила сестра им. В отговор кадията заявява, че “насила такива работи не стават. Мерак е сторило момичето за Юмер. Не ми е за пръв път да се занимавам с такива случаи”. Братята настоятелно молят кадията да проведе разследване. Последния се съгласява и нарежда в определен ден да се явят турците с момичето и родителите му. Всички се явяват при него, плюс младежа Пеньо, приятел на отвлечената. Кадията прилага оригинален метод на разследване, за да докаже, че турците не са виновни. Разпоредил да му донесат голям чувал, нарочно подготвен, а на Юмер заповядал да влезе в чувала. “Хайде къзъм, вежливо се обърнал той към момичето, влез при Юмер”. Настъпва екшъна на оригиналното разследване-момичето хвърля турските накити и със сърцераздирателен писък и горчиви сълзи отказва и заявява на кадията, че за турчин

няма да се омъжи и мюсюлманка, ханъмка, няма да стане. Тогава кадията заповядва на младежа Пеньо да влезе в чувала, а девойката без покана влиза при него.

Кадията разбрал, че е подведен от Хасан и Юмер и ги изгонил, а българите с обидни думи натирил по турски обичай. Върналите се в селото Гина и Пеньо създават семейство и отглеждат трима сина/ Кръстьо, Иван и Неделчо/ и една дъщеря /Елена/ стр.16 от очерка на С. Витанов/.

В това по-голямо българско село, след разпадането на крепостта Червен, към 1700г., поради преселване в г. Русе, от турците са извършвани и много други издевателства. Потурчена е жена от Симеончевия род на дядо Ангел, друга нещастница в с. Церовец от рода Вельолци е помохамеданчена и отведена в Турция. Тя на смъртния си одър заклева синовете си да открият рода ѝ. Този опит се осъществява около 1950 г., на който присъства от Кацелово и Иван кърмата. “Отвлечена е дъщерята на Боба Гучов от с. Кацелово-Тота от трима турци: Хасан Молла Саидм, синът му Мустафа и другаря му Абрам Пехливан Одабашииоглу за сина му Мустафа/ вестник “Отечество от 18.6.1874 г./ . Лятото на 1874 г. преминаващи черкези през местността Кир Васил убиват и насичат баба Пена Цонева от рода на Кълньоолте на огнището. От същото село са убити от турците още: Къню Кръстев от Кенаровци в хармана на Кълньоолте, Стоян Хаджи Ганев в Кунчоуловия харман, Велико от рода на Кълньоолте в местността Маринца.

Турските зверства в с. Кацелово не са случайни. Всички околни села-Горско Абланово, Крепча, Каран Върбовка, Сваленик, Церовец са потурчени. Само Кацелово оцелява като българско село и неговото население понася всичкия турски терор в района.

Зверствата и издевателствата на турската власт в с. Кацелолово довеждат младежа Тончо Витанов Стисков, роден в 1844г., към 1860г. да се реши на самоуправство и да убие турски читак. Властта го подгонва. Той, по нелегален път, през Разград и Добруджа се озовава в Тулча на р.Дунав. От Тулча Тончо преминава в княжество Влахия /днешна Румъния/. Там той се озовава в средата на много други българи, които са посмели да се опълчат срещу турската империя. От тези опълчили се българи, през 1877г., руското командване, за войната в 1877/

78г., формира цели опълченски дружини от хиляди българи. Между тях е и кацеловчанина Тончо Витанов Стисков. Той участва в боевете на Шипка и в боевете за освобождаване на Стара Загора.

На Шипка е ранен и изпратен в Русия /г.Полтава/ на лечение. За проявен героизъм същия е награден от руското командване с “Георгиевски кръст за храброст” и сребърна чаша. Тези данни се потвърждават от списък на опълченци от Варна в сега съществуващия Музей на Възраждането. Той е участвал и в легията на Г.С.Раковски в 1862г. и боевете с Турците при Бялград. /Ст.Витанов “Очерк за с. Кацелолово, Р. Дунав прес, 2002г., стр.36/

След освобождението на България от турско робство Тончо се завръща в с. Кацелово и като опитен боец доброволно участва в Сръбско-Българската война през 1885 г. Същия се преселва в г. Шумен а от там г. Варна.

Назначен е за мухтар/стражар/ в кметство Варна. Семейството му живее в махалата срещу днескашния аквариум. Той отглежда 4 синове и 1 дъщеря.

Синовете му откриват печатница Черно море. Синът му Стефан Тончев Витанов основава спортно дружество Спартак.

Автора Румен Руменин, в своето изследване, “Българското опълчение 77/78 год.”, публикувано от Воен.Изд., София, дава следните данни за опълченеца Тончо Витанов Стисков. “Под №1239 е посочено лице Витанов Тончо от гр. Тюмая. Той е бил редник в 4 рота от 5 дружина и е постъпил в опълчението на 30.4.1877 г. Ранен е на 31.12.1877 г. “

На 15.7.1877 г. петата дружина, в която е и Т.В.Стисков, за отбрана на Ст.Загора води кръвопролитен бой срещу таборите на Реджеб Паша, Ариф Паша и Салих Паша. В края на м. Декември 1877. българското опълчение и русите, които са отбранявали връх Шипка, се спускат на юг преследвайки турците към Шейново. Генерал Скобелев в първата вълна насочва 5 и 6 опълченски дружини. Тогава е ранен и опълченеца Т.В.Стисков.

За героизма на българските опълченци оценката на генерал Скобелев е, “..че българите могат да се бият и да умират като герои”./ср.188” от 1300г. на страж”,ВИ,С. 1984г.

С подобни нечовешки жестокости и издевателства съжителстват, през турското робство, българи и турци в

Тончо Витанов Сτισков
(1844 - 1906 г.)

Участник в легия та на Г. С. Раковски и опълченец в боевете при Ст. Загора и Шипка.

Пореден номер в опълчението 1239 от 4-та рота на 5-та дружина.

Боец в сръбско-българската война 1885 г. умира в гр. Варна.

1676г. до 1877г., в продължение на 201 години, Руската империя води 10 войни, които с прекъсвания продължават половин век /47 години/. Тези войни не са водени от Руската империя специално за освобождението на българите, но обективно без тях сега в 2006 година те щяха да имат турски имена и отдавна щяха да бъдат забравили за Кирила и Методия, за Паисий и т.н.

Войните между Руската и Турската империи не са двустранни – в тях на страната на Русия понякога се включва и Австро-Унгария, а на стараната на Турция са винаги Великобритания и Франция.

североизточна България. Българите тайно и скрито се молят на Бога да ги спаси от нечовешкото робство “дядо Иван”. “Дядо Иван” все идва и си отива, а след него и жестокостите и изсеванията продължават.

Легендата за “дядо Иван” се заражда 319 години след стъпването на турските орди на Балканите и достигането им в 1683 г. до крепостните стени на Виена и Киев. Легендите са в основата на хайдутството на българите. Тази легенда се предшества от непобедимия, във фантазиите на робите, за Крали Марко. Легендата за “дядо Иван” не е фантазия, а реално се подклажда от двеста годишните войни между двете империи – Руската и Турската, с християнско мюсюлманско противопоставяне.

Войните на Русия против нахлулите в Европа турски орди и башибузук, започват в 1676г. от руския велик цар Петър I. От

Руската империя мотивира войните си с Турция, за изтласкването им от Украйна и Крим, но за обработка на войската има и религиозен елемент, който не е инициран толкова от източното православие, а от мюсюлманския фанатизъм на турските орди и башибузук, еничарския кръвен данък от българите, с потурчването им в помаци, с масовите кланета, изнасилвания на жени, опожаряване на домовете им с насилственото им изселване по Банат, Молдова, Бесарабия и Украйна. Част от тези войни се водят на българска територия – в 1768, 1787, 1806, 1828, 1853 и 1877/1878г. Тези войни развиват легендата за “дядо Иван”, но тя се реализира след 201 години, а през това време се са освободени Гърция, Сърбия, Черна гора и Румъния.

Тези факти реално се оценяват, най напред от гениите на българската национално-освободителна борба Васил Левски и Христо Ботев. Васил Левски проповядва становището си, по проблема със следния опит за написване на стихотворение:

“Аз В. Левски, в Карлово роден,
от българска майка роден,
не щях да съм турски и никакъв роб
също да гледам и на миналия си род.

Станах и отидох в Стара планина
за година време се аз разгледах,
в Сърбия ходих и по Влашко скитах
от нийде помощ за нашета свобода.”

/от личния бележник на Апостола /. “В бъдещето тъмно гледаше ясно” ще заяви по-късно поетът Ив.Вазов.

Западните империи също воюват срещу Турската империя, но с цел участие в преразпределянето на заробените територии от разпадащата се турска държава.

Руско-Турските войни през 16,17,18 и 19 векове се водят по суша и вода за надмощие и по косвен начин развиват илюзията за “дядо Иван” във поробеното население. Сухопътните и морски сражения, през годините, се водят в следната последователност:

1. От 1676г. до 1681г., в продължение на 5 години, войната е водена от Петър I по суша и реки за изтласкване на турците от

Украйна.

2. От 1686г. до 1700г., в продължение на 14 години, Петър Велики воюва за излаз на Черно море. В 1683г. турците са разбити пред Виена от Австро-Унгария.

3. От 1710г. до 1713г., в продължение на 3 години, цар Петър воюва за Азовското крайбрежие, което е върнато на Турция.

4. От 1713г. до 1739г., в продължение на 4 години, Русия заедно с Австро-Унгария, води война с Турция за разгром на Кримското ханство.

5. От 1735 г. до 1774г., в продължение на 6 години, Турция в коалиция с Франция и Австро-Унгария води война с Русия. Войната се води по суша и море. По суша руснаците форсират р. Дунав и на българска територия има сражения при Козлуджа /днес Суворово Враненско/.

За отвлечане на турски сухопътни сили от Дунавското и Кримско направление, Руския военен флот прави поход от Балтийско море до Егейско (в Средиземно море) – провежда се първата експедиция до гръцкия архипелаг /стр.51 от Военен енциклопедичен речник от марш. Н. В. Огарков, М., В И., 1984г./ . Прехода е под командването на Г.А. Спиридов. Руската ескадра е от 13 кораба срещу 22 турски. Водени са две морски сражения и турските кораби се скриват в Чешменската бухта, срещу гръцкия о-в Хиос. Авангард от Руската ескадра под командата на С. К. Грейг, през нощта на 7 .07. 1770г., се промъква в бухтата и разгромява армадата от турски кораби. Сключен е договор в с. Кайнарджа Силистренско, според който Русия получава излаз на Черно море. От Русенско тогава българи се изселват в Бесарабия.

6. От 1787г. до 1791г., в продължение на 4 години, Русия води война с Турция по суша и вода. На суша сраженията са при Мачин (делтата на р. Дунав), а на море сражението е при н. Калиакра. На 11.08.1791г. 22 руски кораба в ескадра, водена от ад. ф.ф. Ушаков, от ход атакува турската ескадра на Хюсеин, състояща се от 35 к-ба, които са под прикритието на бреговите батареи. Руските кораби са построени в три килватерни колони, които се промъкват между брега и турската ескадра и я разбиват. Сключен е Яшкия договор и Крим е отстъпен на Русия. От 1792-1808 кърджалии опустошават България.

7. От 1806г. до 1812г., в продължение на 6 години, за реванш, Турция се включва в походите на Наполеон. Войната се води

по суша и река. Армията на Кутузов разгромява турските сили при г. Русе.

8. От 1828г. до 1829г., в продължение на 2 години, се води война от Русия, Великобритания и Франция срещу Турция за преразпределяне на разпадаща се Османска империя. Войната се води по суша и море. По суша 95 хилендна руска войска форсира р.Дунав, през България и Стара планина, пристига в Гърция, и оказва помощ на въстаналото гръцко население. Гърция получава автономия, а България остава под турско робство.

По море се формира обща ескадра от английски, руски и френски кораби с командир английският вицеадмирал Кодрингтон. Това е втората експедиция в гръцкия архипелаг. В тази експедиция адм. Нахимов е командир на корветата “Наварин” и фрегатата “Палада” /стр.479 от речника на Огарков/. В сражението при Наварин в 1827г. турския флот е разбит. В тези боеве за пръв път се прилага морската блокада, Нарушаване на морските комуникации и морски бой за унищожаване пр.корабиби. Руския флот блокира и Босфора от към Черно море./стр. 51 от речника на Огарков/.

9. Кримската война /1853-56г./, която Русия води срещу Турция и съюзниците ѝ, взема много жертви – от Русия 522хил., от Турция 400хил., от съюзниците на Турция / Франция, Англия/ 120хил. Българското поробено население от района на Варна и страната осигурява, срещу заплащане, дрехи и храни на воюващите пред Севастопол. Положението му се облекчава. За отбраната на Севастопол ескадрата на адм.Нахимов изпълнява нощни рейдове, използва минно оръжие, с изобретената мина от Б.С.Якоби преди 18 години /1835г./ и ескадрата разгромява турския флот при Синоп. Войната е загубена от Русия, а адм.Нахимов загива /стр.378, 661, 844 от Воен. Ецикл. Речник на марш. Огарков/.

След войната княжество Влахия /Румъния/ се обединява и получава автономия. Турция изселва от Крим и Украйна 200 хиляди черкези и ги заселва главно в Североизточна България. Тя с жестокости избива и изселва от Североизточна България българите. От Русенско, тогава са прогонени от с. Кацелово голяма част българите, които се преселват в Румъния, близо до Букурещ и създават село Кацен /стр.378.том 3 Енциклопедия на България, ИБА, С, 82

10. Руско-Турската война /1877-78г./ е обявена на 12.04.77г., но започва след месец и половина – 27.06.77г. Една година преди тази война Турция, без съществени усилия по най-жесток начин, без да е било необходимо, смазва Априлското въстание. Жестокостите не преставали и затова 6 месеца след това, на 30.11.76г., е открита Цариградската конференция. Турция е била неразговорчива и груба. Другите участващи страни, които биха могли да симпатизират на нея са се срамували от това. На конференцията се обсъждало окаяното положение на българите разселени от Дунав до Бяло море и от Черно до Мраморно море. За бъдеща държава България и за границите и не се е споменавало. Този ход на разговорите е взет под внимание от руското военно ръководство и цел на войната от 1877/78 г. за освобождаване на България не е формулирана. Тази цел е извоювана в хода на войната с героизма на българите. Ясно станало на конференцията, че Турция няма да изпълни никакви решения и Русия решава да вземе в ръцете си изпълнението им. Тя скъсва отношенията си с Турция и изтегля посолството си от Цариград /стр.325 от спомените на М. Маджаров/. Турция жестоко смазва Априлското въстание, но смазва и себе си. Думите на Г. Бенковски, че “целта ни е постигната – ние забихме ръждясалия си нож в сърцето на Турция” са пророчески.

На 19.03.1877 г. се е състояло Лондонското примирие, което е узаконило решенията на Цариградската конференция от 03.11.1876 г. В документите на Лондонското примирие е отразено, че “ако Турция приеме решенията на Цариградската конференция Русия ще демобилизира войската си”. Турция не спазва репенията и следва война между нея и Русия.

Цариградската конференция е повода за Руско-Турската война,а причините за нея отдавна са зрели. Те са:

- Борбата на Балканските народи за свобода от турско робство,

- Политическо и битово разложение на Османската империя,

- Целите на Великите сили да си разделят и владееят поробените страни от Османската империя. Русия обикновено е форсирала Долния Дунав, във войните си с Турция. Опитът е принудил Турция да предприеме следната стратегия:

- Преграждане на това оперативно направление с 4 крепости (Русе,Силистра,Варна и Шумен),

- В 1866г. построяване на ж.п. линия Варна-Русе. За трасето на линията турците разрушават съществуващите до тогава дворци в първата столица на Аспарух в Плиска. Каманите са използвани за основа на железопътната линия.

- Турцизиране принудително и изселване на българското население от този четириъгълник.

Към началото на войната стратегията е била реализирана и се очакват съответни резултати.

Жестокостите върху българите от Североизточна България, при изпълнение на упоменатите задачи, са неописуеми, но днескашните турци в страната и тези членуващи в българската национална политическа партия “Движение за права и свободи /ДПС/” не носят отговорности за тях. Те са трето и четвърто поколение наследници на най бедната част от турската общност тогава. Те не са били в материална годност да бягат с изселващите се след войната. Съдбата на бягащите не е била по добра. Колоните от турски бежанци, повечето жени и деца, полуголи, полуболни, боси са газели дълбокия сняг и дали са оцелели никой не знае. Такива са свидетелствата на тогавашни българи, публикувани на стр.362 от Спомените на М. Маджаров в 1939г., от издателство Български Писател в София през 1968г. До 1950г. българските турци живееха в сламени жилища, работеха като ратаи, правеха кирпичи и бяха неграмотни. Логично е сега да се отбележи, че българските турци са силно манипулирани да веят турски знамена и масово да издигат джамии. В тази манипулация пресилено се разпалва мъката на пострадалите при възродителния процес, осъществен от тоталитарния режим при социализма в България. Този процес днес се осъжда от всички политически партии. Политическата партия ДПС мълчаливо отминава тези извинения, и като че ли все не е обезвъзмездена. Несъизмерими са жертвите от възродителния процес, с български от преди 130г. Неморално е върху пепелта на избитите и прогонени българи да се разгаря мъката на пострадалите турци. Премълчават се и българските жертви от действията на турските разузнавателни органи, през този период.

В последните три години / 2004, 5 и бг./ на територията на България са регистрирани и узаконени, от държавните институции, 84 религиозни секти. Те почти всички са мюсюлмански. Последната, регистрирана от двама студенти в американския университет в Благоевград, е “Ахмеди”, която е

свързана с Пакистан. Преди 610г./ 1396г./ се прави първи, но не последен, да се залее Европа от исляма с ятагани и конски потери от турците. Те заробват Крим, Украйна, Балканите и достигат Виена. Походите на турските орди са осеяни с разрушения, пожари и масови кланета на християнско население. В края на 19 век Русия, с много жертви, успява да изтласка турците в Мала Азия /1878г./.

В 2006г. ислямския фундаментализъм по “мирен път” внедрява гнезда на ислямски секти по Европа със старата цел. Радио Благоевград на 21.11.2006г. в 4 часа съобщава, че броя им в България достига 84. Ислямските гнезда в България са под формата на религиозни училища, секти във вид на организации с нестопанска цел и др. Сложна и високонадеждна е тайната международна организация, която с богати материални средства, внедрява мюсюлманските секти. Както и да се заобикаля този проблем стратегията на воинстващия ислям е видима. В сектите се вербуват за перспективно използване на фантазирани бойци самоубийци. Срещу тези бойци, които жертват себе си в името на исляма, няма оръжие за противодействие. Такъв е опита в Ирак, Афганистан, Палестина. Партията ДПС, в която членуват преди всичко български турци, на думи е против сектите, но на практика, макар да е във властта, практически не противодейства, в тяхната родина България, тези секти да не се регистрират и действат.

Отклонението от анализа на Руско-Турската война /1877-78г./ е наложително, защото тя има основно значение за българската история.

Ако тази война не беше проведена победоносно днес българите щяха да бъдат тотално потурчени от безкомпромисния ислямизъм, както преди 610 години така и сега.

България със своите 7-8 милиона жители, граничеща със стотици мюсюлмани от Близкия Изток е в плътно взаимодействие с тях - териториално, социално, икономическо, битово-сексуално, политическо и военно. Политическата власт в страната, въобразявайки си, че членуването в Европейския съюз ще я защити от воинстващия ислямизъм е самоизмама. Кипър, Босна, Херцоговина са териториално в Европа, но по “мирно-военен” начин са почти ислямизирани. НАТО и ЕС не могат да помогнат съществено. Критериите на взаимодействие

на християнска България с исляма следва да бъдат точно и перфектно спазвани. Пример за това е континентална Гърция, а не защо и Черна Гора и Сърбия. Космическите оръжия на НАТО са безполезни срещу фанатичните ислямски бойци самоубийци. Алиансът НАТО беше бариера срещу Варшавския договор, но сега не никакво препятствие срещу воинстващия ислямизъм в световен мащаб. Мерките на САЩ и на Англия са несъизмерими със способите и методите за действие на воинстващия ислям. В съвременния глобализиращ се свят са застанали една срещу две верски системи – светото християнско семейство срещу, от векове прилаганото, многоженство от исляма. При многоженството, въпреки парадността в облеклото и обноските, значението на семейството е размито, сега подобни са и резултатите и при безбрачните семейства при християните. Не бива да се забравя в България, че оцеляването и през 514 годишната робия на Турция, два са реалните фактора за това – военната сила на християнска Русия и фанатичното опазване от старите българи светостта на семейството.

В руската военна история целите на войната от 1877-78г. са посочени по следния начин: укрепване руското влияние на Балканите, помощ за освобождаване на Сърбия, Черна Гора и Румъния от турците и при възможност освобождаване на българите. Преди войната, с тогавашната руска военна политика, лобират физически лица и органи от получилите вече определена независимост страни като Гърция, Княжество Влахия, Сърбия. Тогавашните страни вкупом са поглеждали към България, която от 514 години е под робство, като към регион за преразпределяне, а населението като работна и военна сила. Те щедро предоставят на Русия всякакъв ресурс за войната с Турция за своя интерес.

Румъния предоставя територията си на 185 хилядната руска войска, тя на 18.10.77г. форсира Дунава при Никопол и на 9.02.78г. освобождава Оряхово и воюва при Калафат-Видин и Плевен. Обезщетението, което получава за предоставяне на пътищата и железниците, за понесени загуби, дават силен тласък на икономиката и. Голяма част от разходваните за войската руски военни ресурси преминават през румънски търговци, занаятчии и надничари /стр.349 от Спомените на М.Маджаров. С, БП, 68г. / Освен всичко това Русия и отстъпва от българската територия Северна Добруджа.

Сърбия от декември 77г. воюва с Турция при Крагуевац, Зайчер и Княжевец, а през зимата на 1878г. предоставя 80 хилядната си войска на Русия.

Съдбата на българите е друга. Във войната, която се води на територията им, те трябва да променят военното и политическо отношение на руския царски двор и военно командване. Промяната се извършва не по дипломатичен път, а с опълченски героизъм, жертва на домове и семейства от селяни, занаятчии, учители и свещеници. Героизмът на българите е отразен в телеграма на ген. Столетов от 25.08.77г. от Шипка “Духът на войската е превъзходен, а що се отнася до българите те не ще трепнат, ако да падне и последния човек от тях.”

Поробеното българско население от 200 години е очаквало идването на “Дядо Иван” и в хода на десетата Руско-Турска война участва самоотвержено и с последни сили се стреми да се отплати, като пренебрегва убитите, опожарените си домове и раните си и спечелва доверието на русите.

От съществуващата художествена и историческа литература в България е видно, че отношението на руското военно командване към българския проблем, отразен по съответния начин във формулираните цели на войната е коригиран в категорична положителна страна, главно от героизма на редовите роби българи – мъже и жени. При подготовката на войната руското военно разузнаване подготвя нарочни Бележници, които раздава на воюващите офицери. В тях се посочват пътищата, по които следва да се движат, имената на подходящи информатори т.н. В Бележника е посочено например, че подходящ информатор от с. Кацелово-Беленска околия е поп Марин.

Руско-Турската война в 1877-78г. започва на две направления. Балканско и Кавказко.

На Балканското направление Русия воюва с Дунавската си армия от 185 хиляди срещу турска войска от 206 хиляди.

На Кавказкото направление руските войски са 75 хиляди срещу 75 хиляди турска войска.

Към руската Дунавска армия от м.май 1877г. се включва Румъния, Сърбия и Ч.Гора и са организирани, облечени и нахранени 7 500 български опълченци в три бригади от по две дружина. Дунавската армия през зимата на 1877-78г., когато преминава Стара планина, нараства на 377 000 – включва се

вълна от 81,5 хилядна Сръбска войска и масово българско население.

Руско-Турската война от 1877-78г. събдва идеята на Раковски, Левски, Ботев за свобода на България, мечтата на несретните хъшове във Влашко, за мъст на турската власт в България и открива перспективите на третата българска държава. Раковски многократно циркулира в одежди на дипломат между Атина, Белград и Букурещ с едничката надежда, че ще даде свобода на поробения българин, чрез методите на дипломатията, но не успява и от туберкулоза намира смъртта си във Влашко. Вазовите хъшове, тези роби на Турската империя от български произход, гладуват и слугуват по чужди имоти с надеждата, че ще дойде денят на разплатата с турската власт. След 514 години робия хъшовете дръзнали да се опълчат срещу Османската империя са организирани, облечени и нахранени в три опълченски бригади на брой 7 500 души, за да сбъднат мечтите си. Те в хода на войната на територията на България проявяват чудовищно благородство, като по заръката на Апостола, помагат на българи и турци и със своя героизъм обръщат схващането на руската военна политика за практическото реализиране на свободата на българската държава.

От руска страна, войната с Турция в 1877г., първи започват моряците от руския военен флот, прекомандирвани на р. Дунав. Тя е обявена на 12.04.1877г., а започва след два месеца и пет дена – 27.06.1877г. За тези два месеца е трябвало да се заблуди турското военно командване за мястото на форсиране на р. Дунав. Турците очакват русите при Тутракан. На руските моряци на р. Дунав, съдбата е отредила, да изпълнят тежката задача да заблудят 80 хилядната турска войска, дислоцирана в укрепления четириъгълник и както показват историческите факти те изпълнили успешно задачата.

Към 1.01. 1877г. в руския Черноморски флот се числят два броненосца, 4 корвета, 20 парахода, 14 шкуни, 1 барказ, 5 катера, 7 малки миноносци /стр.1 от Тезисите на В. Христов, Р, 2000г. /. Дунавски флот Русия няма подготвен предварително за предстоящата война.

В района на устието на р. Дунав и Черно море Турция има господства по вода и разполага с 5 ескадри: Дунавска, Мраморска, Средиземноморска, Черноморска и Персийска. Дунавската

ескадра на Турция е дислоцирана по следните пунктове:

- Сулина-мониторите “Хизбер” и “Селфи”,
- Тулча – бронирани кораби “Люфти Джемил”, “Хивза Рахман”, к. лодка “Семендрия”,
- Мачин – колесен параход “Келидж Али”,
- Хърсово – бр. кан. лодка “Фехт ул Ислям”, дървена кан. Лодка “Аккия”, параход “Хайредин”
- Силистра – колесен параход “Ислахад”,
- Русе – кан. лодка “Беоу Делен”, “Шкодра”, дърв.кан. лодка “Варна”, “Шефетул”, железни баркази “Шишлак” и “Илдеръм”,
- Видин бр.кан. лодка “Подгорица”, “Сужа” и колесен параход “Нузретите”.

Срещу дунавската ескадра на Турция, Русия практически разполага с шестови мини на въоръжение на минни катери. (стр.5-10 от ИсториянаДФ.Р.35 г. от Сава Иванов)

За неутрализиране на Турската дунавска ескадра руското командване взема срочни мерки. От Николаев /на Черно море/ и от Балтийския флот, на р.Днестър в гр.Бендер са съсредоточени по ж.п. линии 14 парни катера, 20 гребни лодки, 300 галванични мини, които се взривяват от брега, 150 галваноударни мини и 300 шестови и др. мини. За целенасочена подготовка за предстоящи бойни действия са формирани два отряда. Гвардейски отряд, от Петроград, с к-р к.л. Тудер в с-в 50 души пионери, 50 души галванична к-да и черноморски отряд, с к-р к.л. Беклемешев /изобретателя на дъномерния способ за заставане на мините на позиция/, от две роты. Двата отряда са съсредоточени в Кишинев. Подготовката на отряда се ръководи от ген. майор Боресков и помощник миньора л-т барон Шакеберг. Практически занятия по минопоставена през пролетта на 1877г. се провеждат на р. Днестър при с. Паркен, а в Черноморския флот са били подготвени бойни плувци, с каучукови костюми, да подвеждат подводни заряди до винтовете на противниковите кораби от л-т Никонов.

Командващия руската армия, три дни след обявяване на войната, на 15.04 заповядва да се прекъсне корабоплаването по р. Дунав. Командира на руската дунавска флотилия в Долния Дунав к. 1 р. Рогоул, изпълнява заповедта, като организира поставянето на следните минни заграждения в реката:

- л-т Бейклемашев на 15.04.77г. при Рени поставя две минни

линии,

- на 17.05.77г. в Мачинския канал са поставени 17 броя мини,

- на 19.05.77г. над Браила са поставени 32 броя мини.

Поставени са още минни заграждения – 22 заграждения.

Освен загражденията, на корабите от турската дунавска ескадра, са нанесени с шестови мини от катери миноноски, и минни удари. Отряд от 4 катера, с к-р л-т Дубасов, води разузнаване за базирането на турските кораби, открива ги в Мачинския к-л и ги атакува. Групата катери е в състав:

- минен катер “Царевич” (Румънски парен катер “Рандулика”.)

с к-р л. Дубасов, и румънски майор Муржеско с 14 моряка,

- “ “ “Джигит” с командир мич. Персин с 8 моряка,

- “ “ “Ксения” с командир Шестаков с 9 моряка,

- “ минен катер “ “Царевна”, с командир мич. Бал, с 9 моряка.

В канала на Мачин са стояли на котва монитор “Селфи”, колесен параход “Килидж Али” и канонерна лодка “Фехт ул Ислям”. През ноща на 14 срещу 15.05.1877г. отряда в строй двоен килватер влиза в канала и от дистанция 100 м. влиза в атака по монитор “Селфи”. Катера “Царевна” успява да взриви дясната си шестова мина, а минния катер “Ксения” лявата си шестова мина. Монитора води безуспешен огън, започва да потъва, а екипажа му го напуска. Екипажите на руските мини катери му вземат флага и в Браила го предават на представителя на императора. Той заявил: “Гордея се с вас и във Ваше лице с целия военен флот”! /стр.10 от История на Дф на С. Иванов, 35г.)

С минните заграждения и атаката на монитор “Селфи” руските моряци, от долния Дунав, отнемат господството на вода на турската дунавска ескадра, успяват да скрият мястото на переправата при Свищов и съсредоточаването на основните сили на руските войски в района на Букурещ. До датата на форсирането /27.06.1877х./ остават още две седмици.

Както и в долния Дунав, така и в средния, където руските войски форсират реката в Руско-Турската война 1877-78г., те на широко прилагат морското минно оръжие за осигуряване прехвърлянето на сухопътните части през широката водна преграда р. Дунав. Малкият срок през, който се решава тази задача и срока на използване на минното оръжие показват, че главното руско командване се е съобразявало и с изискването корабоплаването по тази международна река да не нарушава

икономическите интереси на държавите, които са ползвали този удобен и евтин воден път.

На 19.05.1877г. дунавската армия на Русия, в състав от 185 хил. души включваща, от района на Унгене войсковите части на ген. Виновски, от района на г. Дубасари на р. Днестър, корпусите на ген. Дризен. От района на гр. Бандери, също на р. Днеспър, първите ешелони на ген. Гурко, започват да се съсредоточават скрито в района на княжество Влахия /днешна Румъния/ до нейната столица Букурещ.

Паралелно със сухопътната войска, от минните складове на р. Днестър в гр. Бандери и от базираните там сили, е формиран военен ешелон в състав 10 минни катери, 16 гребни лодки, минно оръжие от 75 галваноударни мини, 120 галванични мини, 4 десантни бота, и 1 водолазен бот, който пристига в Букурещ на 4.06.1877г. Тези военноморски оръжия, сили и средства са били предвидени от командването да осигуряват форсирането на широката водна преграда при Свищов. Те са били подсилени с припадени от княжество Влахия, изобщо за войната на р. Дунав, следните сили и средства: кораби “Стефан чел мари”, “Стефан”, “Румъния”, кан. лодка “Фулджерул”, “Велики княз Николай”, парния катер “Рандулика”, който в състава на руските катери атакували турския монитор “Селфи” е наречен “Царевич”, 4 щлепа, 250 частни лодки и 35 дървени понтона.

За минопоставянето и за действия в сраженията по реката, са формирани два отряда. Отряд за действие при село Манул де жос – срещу селото на турския бряг /български/ с. Мечка при клм.515, и отряд за действие /минопоставяне/ при с. Фламънда /км.591/ под Корабия. В руската литература е посочено, че на Дунава, на Русчушкия отряд, е оказвала огнево съдействие канонерна лодка “Никопол” и “Ракетна батерия” /интернет www.wikipedia.r.b, отпечатка на Калина Яворова Събева/.

Както на долния Дунав, така и на средния, минните заграждения се организират и ръководят пряко от к.1 р. НОВИКОВ – име което следва да се почита във ВМС на България. Той първо организира поставянето на минното заграждане при Мечка и след това се прехвърля при Фламънда.

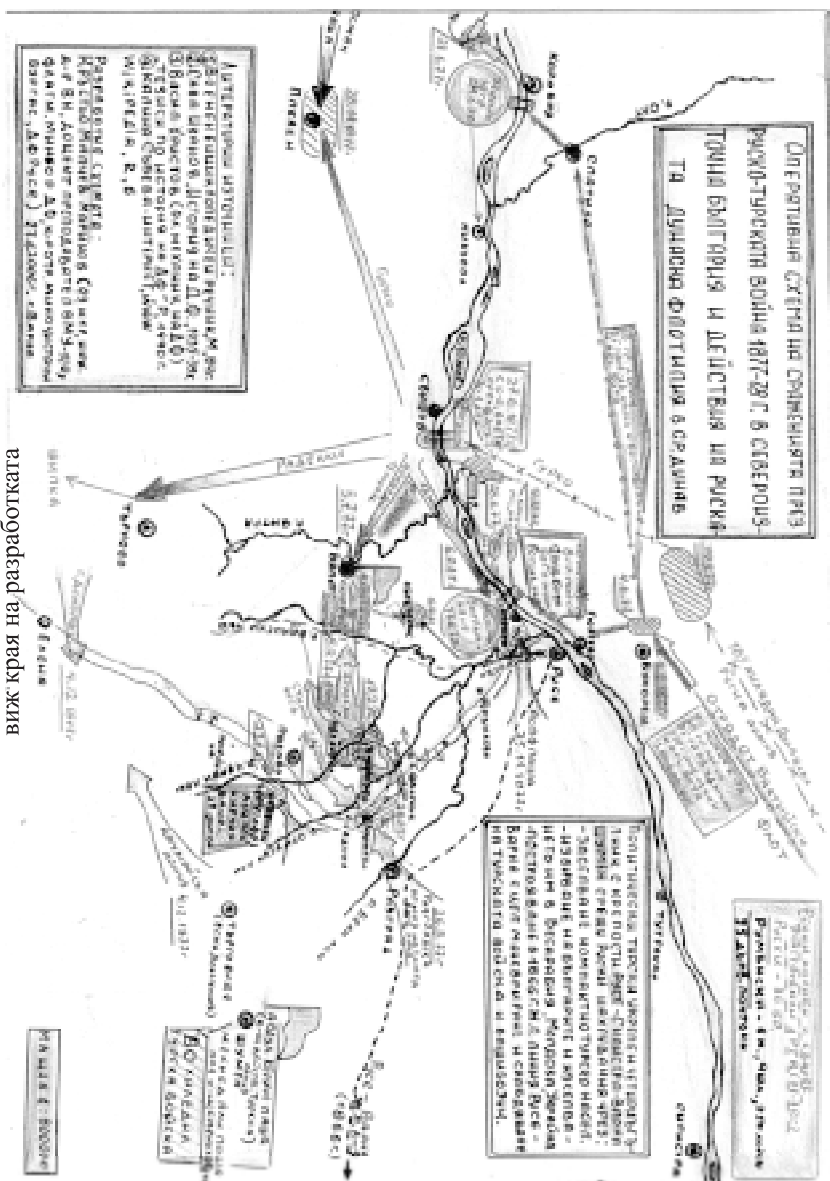
Минното заграждане при с. Мечка е поставено в продължение на два дни с 2 парни катера и 5 гребни лодки и е завършено на 17.06.77г., като са поставени 25 галваноударни и 60 галванични

мини. За галваничните е съставена ел. верига за наблюдение и взривяване от брега. При изпълнение на задачата е отразявана атаката на турски речни сили при съдействие от брегови части на ген. Скобелев. Плътноста на минното заграждане при с. Мечка не е отговаряла на мощността на турските речни сили в гр. Русе и затова след форсирането на реката то е било подсилено, за да защити и переправата при с. Батин /км.522/, по която се е снабдявал армейският тил на русчушкия отряд.

Минното заграждане при Фламънда, след пристигането на к. 1 р. Новиков, е било поставено с 4 десантни бота и 8 гребни лодки, като са поставени 50 галваноударни и 60 галванични мини със съответна ел. мрежа. На 23.06.77г. минозаградния отряд води сражения с турска кан. лодка “Подгорица”, която е принудена да се укрие в Никопол. Минното заграждане при Фламънда през цялото време на поставянето му е било обстрелвано от бреговите батареи на турците. То е завършено три дни преди форсирането на реката при Свищов – на 24.06.77г.

Двата минозаградни отряда от Букурещ се предвиждат към съответните места по отделни маршрути. Отряда за с. Манул де жус, на животинската тяга, през Гюргево за селото на брега на Дунава, а отряда за Фламънда се дислоцира в гр. Слатинаи от там за брега на Дунава. /стр.1,2 от Тезиси по история на ДФ,Р, 2000г./ За отвлечение на вниманието на турците на 22.06.1877г./нов стил/ с 14 корпус на генерал Цимерман, русите предприемат демонстративно форсиране на р. Дунав при Браила. Основният пункт за форсиране на реката е пазен в строга тайна – той бил обявен пред императора няколко часа преди началото. Турските крепости по десния бряг на реката /Силиста, Тутракан, Русчук/ дунявската им речна ескадра / в Сулина два монитора, в Тулча три бронирани кораба, в Мачин колесен параход, в Хърсово две канонерни лодки и параход, в Силлистра колесен параход, в Русчук четири канонерни лодки, Видин две канонерни лодки и колесен параход /,14 броя плаващи батареи със 77 оръдия, са били голяма въоръжена сила за преодоляване при форсирането на реката. В края на м. април 1877г. бързото топене на ледовете и дъждовете повишават нивото на реката, която залива ниския румънски бряг и това е допълнително затруднява началото на форсирането.

Оперативната схема на сраженията при форсирането на р. Дунав е показана в края на книгата. (виж 4-та корица)

виз края на разработката

Задачата по форсирането при километър 553 /Свищов/ на 27.06.1877г. е възложена на талантливия ген. М.И.Драгомиров с 14 пех. Дивизия. Обикаляйки частите преди началото той открито заявява: “Братя, нас ни назначиха **най-първи** да извършим преминаването на Дунава. Нас ни гледа цяла Русия. Помнете братя, че за нас нищо средно няма – или **отвъд Дунава** или **в Дунава!** “Нощта на 26 срещу 27 юни е с облаци и ветровита. В 23 часа десантчиците на ген. Драгомиров се отправят към понтоните и паромите. Между тях са българите опълченци Христо Бръчков, щабс-капитан Антон Кожухаров, подпоручик Стоянов, баща и син Попнинови.

Лодкари и водачи /българи и румънци/ ги повеждат към стръмния бряг на Текир дере под Свищов. На 150м. от брега ги посреща яростен оръдеен и пушечен огън от турските части. Първи се зацепват на брега ротите на капитаните Осипов и Фок. От тях основно са и 466убити бойци десантници при форсирането на реката. При втория рейд преминава лодката с ген. Драгомиров и ген. Скобелев, които поемат ръководството на боя. В първите жертви е и българина щабскапитан Антон Кожухаров. /23.06.2004г. вестник “Пенсионери”/. След първите, от румънския бряг, тръгват хилядите руски бойци за България. На 27.06.1877г., маскирания до тогава кораб “Анета” с два шлепа, прехвърля 20 хиляди бойци и военни материали. Жертвите достигат 800. На 28 юни са сглобени два моста на переправата и е отбита атаката на два турски кораба маскирани в канала на о-в Вардим. В хода на бойните действия е сглобен и мост през реката при километър 522 - о-в Батин. / интернет – www.wikipedia.org - стр.7 от отпечатката на Калина Събева/

Изненадата на руснаците им осигурява голямо предимство и те за 10 дни в три направления достигат на запад Плевен, а на юг Търново и на изток Бяла. Турците очакват форсиране на Дунав при Тутракан и когато командващия турската войска, от 80 хиляди, в укрепления четириъгълник Варна, Силистра, Русчук, Шумен, Абдул Керим паша, научава за Свищовската переправа заявява: “по скоро по моите длани трябваше да очаквам да поникнат косми, от колкото русите при Свищов”.

Руското главно командване, оценявайки опасността за тях от изток, формират “Източен отряд” начело с престолонаследника Александър III. Срещу този отряд турците сменят три пъти

командващите – на 27.07.77г. Абдул Керим паша, на 3.10.77г. Мехмед Али паша и третия Сюлейман паша.

Източния отряд до 5.7.1877г. контролира участъка и пътищата от Разград за Бяла, от Шумен за Попово и от Омуртаг за Елена, като е оформена боева линия от Мечка през Щъркелово, Сваленик, Кацелово-Абланово, Зараево, Попово-Светлен, Посабина и Елена. Освободеното население в този участък ликува, но за кратко време. Бяла е втория град след Свищов освободен от руснаците на 5.7.1877г. Турския главнокомандващ Абдул Керим паша продължавал да се колебае и окончателно загубил инициативата. Военният министър на Турция Радиф паша бързо пристигнал в Шумен, за да ускори противодействието

Новоназначения к-щ на действащата турска войска Мехмед Али паша за около месец извършва реорганизация, получава подкрепления и пристъпва към активна настъпателна операция. По изброените опорни пунктове, не едновременно, а последователно пламват огньовете на пожарите и изстребителни сражения между руснаци и турци. Местното население от упорните пунктове българи и турци постъпват по различен начин. Турското население от Абланово, живеещо в 114 къщи ги напуска преди започване на сраженията и се прехвърля в тила на турските части/ стр.37 от “Миналото на Абланово” от М.Георгиев и Д.Ангелов, ИК Полиграф, Разград, 2004г./ Така постъпват турците от Крепча, Опака, Гагово, Зараево, Светлен и др. турски села.

Друга е съдбата на селата с българско население, като Кацелово и др. След жестоките боеве при с. Коцелово на 05.09.1877 г. Тилът на отстъпващите руски части към Баниски лом и Янтра, при много лошо време на дъжд, студ и вятър е бил задръстен от каруци и пешеходци на бяхащи българи, обоз от тилови части и ранени бойци./ стр.40 от “Миналото на Абланово”/. Цивилното население зимува/ 77 срещу 78г./ в горите на Карам Върбовка, Челнов и Балабанлий/ дн.Горазд/. Там се раждат, умират и изоставят деца. Стари и немощни лица, които не са могли да побягнат са останали, но жестоко избити от турските орди, какъвто е случая и с дядо Дяко Дяков от Кацелово, който е заклан и захвърлен в калището на чешмата Малениц от турски фанатизирани войници от ордата на Сабид паша установила се в Горчиново.

Различен е бил и подхода на руси и турци. Руснаците при отстъплението не опожаряват домовете на избягалите турци. Турците, обратно, разкопават домовете на напуснатите домове от българите в Кацелово за да ги окрадат и след това ги опожаряват. Те са били поощрявани и от османската власт “Цялото движимо и недвижимо имущество на българите, помагачи на руската войска да се конфискува от военнополовите съдилища”/ 111, Военна литература и Военна История, Интернет, www.wikipedia.org/. “След ожесточените боеве част от турското население на Абланово заминава с оттеглящата се турска войска, но повечето жители се връщат по домовете си в селото напълно запазени”/ стр. 47 от “Миналото на Абланово”/. В Кацелово върналите се българи заварват трупове и руини. Ужасите на българите в горите на Въргелец над К.Върбовка са по спомени на баба Васила Кръстева Пеньолта, снаха на упоменатата “Гюзел Велика”. В гората тя е била невръстно момиче/. К.Малчев внук на баба Васила/. В с. Кацелово турците заклали петнадесет жители, в това число 2 жени и много други ранили. Това е полева записка от 7.7.1877г. на генерал Воронцов до началник щаба на Русенския отряд./ от архива в г.Русе том 33, стр. 197/ Общо през лятото и есента на 1877г. от с. Кацелово са убити 60 души.

За настъпателната турска операция най-подходящи направления са били пътищата от Русе за Бяла, от Разград за Бяла през с. Кацелово и Абланово, от Шумен за Бяла през Светлен/Аезлар/.

Местността за водене на операцията е хълмиста и силно пресечена. Преходите на тогавашната бойна техника е била възможна само потези отработени пътища.

Настъпателната операция на запад, от командващия действащата турска армия, Мехмед Али паша започва на 22.8.1877г. с боеве при Аязлар/ Светлен/. Боевете продължават 4 дни - нощем и денем. Височината Кирчанбаир на 23.8.77.е атакувана от турците, при 30 градуса топлина, 12 пъти безуспешно. Тук е повторен подвига на героите от Шипка. В боевете при Аязлар на руснаците се удало да спрят турското настъпление към Търново за съдействие на Сюлейман паша, който атакува Шипка и да подкрепи обсадения в Плевен Осман паша.

На 26.8.1877г. са боевете при с.Зараево и Кардам/Хайдар/ Тук Мехмед Али паша изпраща 15х.души срещу 3800 руси водени

от ген. Леонов. На този ден село Зараево 6 пъти преминава от руси в турци и обратно. /кореспондент на английски в."Дейли нюз"/. Към 20 ч. вечерта русите носейки на прикладите са ранените, отстъпват на левия бряг на р.Черни лом към селата Опъка, Гагово, Крепча. Убити са 4 офицери, 105 редови и 400 са ранени.

За 10 дни Мехмед Али паша прегрупира силите си и на 5.9.1877г. започват боевете в центъра на посоката запад. Това са сраженията при селата Кацелово и Абланово в посоката за г.Бяла. По стар стил сраженията в Кацелово са на 24 август. Преди настъпателната операция на турци, при селата Кацелово-Абланово, те са заели позиции, турци срещу руснаци, по местности, според местното наречие и по въоръжение и състав, според архива на музея в г.Бяла, по следния начин.

При упорен пункт в с.Кацелово русите са изградили бойния си ред ешелонирано с окопи в няколко реда по височината на запад от селото – "Чуката". От "Чуката" хълмовете и низините, на които е разположено Кацелово, се наблюдава като на длан. На запад зад системата от окопи, скрити в бойна готовност, в гористия масив, са 4 батальона, 3 кавалерийски ескадрона, 3 сотни пехота, а в готовност за водене на огън по хълмовете височини на север, и изток ("Аиорман", "Турско бърдо" и "Калиакра") са 2 батареи с 16 оръдия. Командир на упорния пункт, на когото е заповядано, да удържа упорито Кацеловския редут, до последна възможност, е генерал майор А.Арнолди./ стр.26 от очерка на Ст.Витанов за село Кацелово изд. Дунав прес-Русе,2002г./

Главния отбранителен пункт на това направление, е изграден над село Горско Абланово. На югозапад от селото и носи названието "Кордюза". Високото плато на запад, обрасло с гори, достига до село Градище/Юренджик/. Този горски масив в Г. Абланово го наричат "кошувата". Той е разположен на юг от с. Кацелово и там го наричат "крушовец". И при Г.Абланово упорния пункт е изграден в боен ред, ешелонирано с окопна система. От високото плато "кордюза" са под удобен обстрел и наблюдение поречието на р.Черни лом, хълмовете "калиакра" и "стърчи крак" от землището на Кацелово. Дистанцията до тях е до 1500-2000 м. Към 30.8.1877г. в горите на "кордюза" и "крушовец" са заели огневи позиции 3 полка/129,130 и 131/,

12 кавалерийски ескадрона и 5 батареи с 38 оръдия, готови да водят огън от “кордюза” по “калиакра” и “стърчи крак”. В главния отбранителен пункт при Г.Абланово е изградена телеграфна мрежа и е открита междинна станция на 2.8.1877г. за надеждно управление на частите. Командир на главния упорен пункт е генерал Тимофеев /стр.32 от изданието на Мирослав Георгиев и Димитър Ангелов “Миналото на Г.Абланово”, ИК, ПолиграфРазград, 2000г./

Руските войски при упорните пунктове Кацелово-Г.Абланово са под командването на генерал лейтенант барон А.Ф.Дризен. В Г.Абланово, при него вечерта на 4.8.1877г., пристигат представители на главната квартира княз Сергей Лихтенбергски и пом.н-к щаба полковник Доктуров. Те го информират, че в негова подкрепа ще пристигнат 2 полка, 2 батареи и Донски казашки полк. Общия брой на русите при Кацелово-Г. Абланово достига 18000.

Между 21.8.1877г. и 4 септември с.г. командващия турските сили размества частите на разградската северна армия, която се командва от Мехмед Еюб паша. Той/Мехмед Али паша/ получава подкрепа и от Русчушкия гарнизон.

Дивизиите на Фуанд паша и на Реджеб паша са дислоцирани при с. Сваленик на 6 километра северно от Кацелово, а дивизията на Сабид паша е разположена в с.Гърчиново на 5 километра източно от селата Кацелово и Г.Абланово. между тези дивизии се е намирала и бригадата на Рашид паша, а в резерв-отряда на Мустафа Зефи. Имало и арабски бойци от Египет.

От дислокацията на руските и турските сили е видно, че съдбата е разположила двете села Кацелово и Г.Абланово, между огъня на две въоръжени групировки, решени за бой на живот и смърт. Застанали са 39500 турци срещу 18000 руси. Съотношението на сили е било 1 към 2 в полза на турците и то е определило жестокостта на водените епични сражения от русите за предотвратяване евентуалния пробив на турците към Плевен и Шипка. Автори за честване на 90 и 100 годишнината от боевете при Кацелово през 1967 и 1977г., в желанието си да се харесат на управляващите тогава, лъжливо описват събитията като победоносни за русите, но за голямо съжаление фактите са обратни. Отстъплението на русите при Кацелово е истински ад за българското население, който и до сега не е подходящо

анализиран и отразен, както в художествената така и в историческата литература за този край на България.

От архивните източници може да се предположи, че командващия на турските сили е поставил задача на командира на северната разградска армия Мехмед Еюб паша, неговите подчинени да действат по следния начин:

- дивизиите на Фуад и Раджеб паша от 7 часа на 5.09.77г. да се придвижат от с.Сваленик до с. Кацелово и от север да атакуват русите /това са боевете в Кацелово между “Турско бърдо” и “Чуката” в местността “Лакатун”/,

- дивизията на Сабид паша, по същото време, да се предвижи на запад до с. Кацелово от Гърчиново и да притисне русите от изток /това са боевете под “Калиакра” при “Големия мост” в Кцелово/

- бригадата на Рашид паша да се предвижи по левия бряг на р. Черни лом “Елията”, за да пресече пътя за отстъпление на русите при селата Острица и Широково /бригадата осъществява контакт с русите още в началото и се започват боевете при Г. Абланово/.

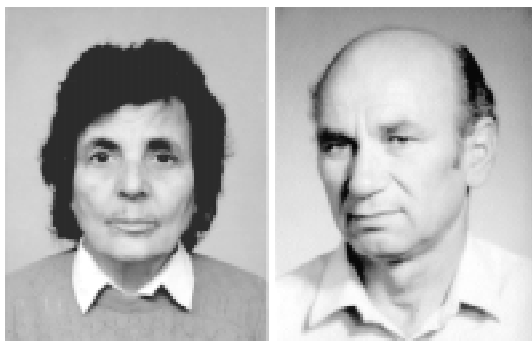
През нощта на 4 срещу 5.09.77г. над двете села се разразила страшна буря от дъжд и вятър. Към сутринта на 5, бурята утихнала и боевете при Кацелово започват с артилерийски бой и гъсти вериги на турската пехота влизат в атака, както от север, така и от изток.

Руското командване от главния отбранителен пункт в Г. Абланово е виждало обезнадежденото положение на своите в Кацелово и още в 4 часа на 5 септември изпраща подкрепление за там от 2 батальона, 1 батарея и 3 сотни, които е трябвало да се придвижат до с. Острица, където има мост на р. Черни лом. Кървавите срещни ръкопашни боеве продължават с все по нарастваща сила от турска страна през целия ден. Генерал Арнолди с неимоверни усилия отбранява кацеловския упорен пункт до 7 ч. вечерта и се оттегля в три направления – към Острица и Карам Върбовка, в кал и вода, заедно с бягащо българско население от Кацелово и към Горско Абланово, където се водят още по-тежки боеве. Там към 14 часа дивизията на Сабид паша, форсирала р. Черни лом, и в плътни вериги от осем линии с дължина по фронта четири километра, настъпила към Г. Абланово и с големи загуби превзела същото. Изливал се

и проливен дъжд. От там турците започват да атакуват десния фланг на русите в лозята на “Кордюзо”. Настъпил критичен момент – ген. Тимофеев слязъл от коня си влязъл в първите редове на бойците и сам ги повел в контра атака. Настъпил обрат – под яростта на русите, водени от своя генерал, турците отстъпват в бяг обратно към реката и там са доубивани и удавени. Двата бряга на река Черни лом са почернели от трупове. Кацелово е отстъпено, но при Г. Абланово настъплението на турците е спряно. Жертвите са много. В Кацелово са убити трима офицери руснаци /Михаил Безроднов, Семьон Минаев, Илев Озембло/ и много редови. В Г. Абланово са убити 10 офицери и много редови. Загубите на русите в боевете при Кацелово и Г. Абланово надхвърлят за един ден над 1300 души. Турците, които целодневно атакуват, навярно загубват двойно по вече. Не е случайно, че по обяд на 6.09.77г., турците, изненадващо, с бяло знаме, предлагат примирие временно, за да приберат и погребът убитите и издавените от двата бряга на реката. Русите веднага приемат предложението и през нощта на 6 тайно и скрито се оттеглят на линията на р. Банински лом – прикривайки и имитирайки отстъплението с палене на огньове. След боевете при Кацелово и Г. Абланово в продължение на два месеца се водят отделни сражения между реките Банински и Черни лом без съществено значение. След падането на Плевен на 18.12.77г. главната квартира заповядва на “Източния руски отряд” да освободи Русе, Разград, Търговище, Омуртаг, Силистра, Шумен и Варна. Кацелово и Г. Абланово окончателно са освободени от турците в средата на месец януари 1878г. Ръкопашните боеве при Кацелово – Горско Абланово демонстрират турската психология, определена от съвременника на разглежданите събития от преди 130 години Михаил Маджаров. Той пише спомените си в 1939г. и загива със семейството си при бомбардировките на г. София от англо-американската авиация. В спомените му дословно е написано: “турската психология е неизменима – заплашвали ги опасност те са кротки и смирени, усетят ли се силни те стават жестоки и отмъстителни”. Верността на това определение е потвърдена през Априлското въстание в българското Средногорие /1876г./, Руско-Турската война /1878г./, по време на арменските кланета от турците /1915г./, Балканската война на България, Черна

Гора, Гърция и Сърбия срещу Турция /1912г./. М.Маджаров продължава” когато бягат те са агнета, а когато настъпват те са вълци. Това е психология на див и робски народ /стр.332 в Спомените на М.Маджаров от 1939г., С, БП, 1968г./. Сега, като елементи на тази психология могат да се посочат жестокостта на турския батальон в Корейската война по време на Студената война /1951-2г./, политиката на Турция, като членка на НАТО, при войната в Ирак. Турция не позволи на САЩ да използва техни летища и американските самолети излитаха от български летища.

Настъпващата зима през 1877г. принуждава избягалото българско население, от с. Кацелово от центъра на боевете, в гората Въргелец над с. Каран Върбовка и Ходжов Рът към с. Пепелина, да се завират в хралупи, като животни и първобитни колиби. Части от турските орди достигнали до “Чуката” западно от с. Кацелово и до “къс баир” над с.Острица, със същите мотиви, си строили землянки за зимуване. За тези събития в архивите е отбелязано “Във вторник/2.10.77г./ сутринта към 5 часа, големите лагери, около с. Кацелово, където предния ден неприятелят беше открит, силно укрепен и концентриран от двете страни на реката /каса е се за турски лагери/, сега бяха тихи и по всичко личеше, че не се предвижда никакви движение. С малка кавалерийска част напустнахме с.Каран Върбовка и навлязохме в зелената долина на р.Черни Лом /ялията/. Хълмистите склонове над долината бяха осеяни със сламени колиби, които турците строят, където ще отдъхнат от боевете. Никакво живо същество не се виждаше в долината/ялията/ и нямаше никакъв признак от вчерашните лагери. “Това пише американски журналист Джон Макгахан на английския вестник Деили Нюз ./стр. 41 от Миналото на с.Горско Абланово на Мирослав Георгиев и Димитър Ангелов, ИК,Полиграф, Разград,2004г., предоставена от Руси Иванов и Добринка Василев/.

Добринна Василева от Горско Абланово и Руси Иванова от г. Опъка, знатен майстор, предоставил и ценна информация за разработката.

От с. Горско Абланово - Енчо Иванов със семейството на екскурзия.

Неуспехите на ордите на Мехмед Али паша срещу Източния отряд на русите при Мечка-Пиргово, Кацелово- Г. Абланово, цялото поречие на р.Ч.Лом и Елена се дължат на политическото, военното и пълното битово разложение от многоженството, кражбите и хайдутлука на властта и разбойници черкези в Османската империя. "...Работата по ж.п. линия в Турция, дремеща от мързел, затрупана от политически, административни и други препятствия, продължава от французите". (Е.Зола"Пари" стр.278)

Битката на 5.9.1877г./24.8.77г. стар стил/ при селата Кацелово и Г. Абланово е най важната и решителна защото тя пресича устрема на настъпателната операция, на командващия турските сили, от укрепения четириъгълник в Североизточна България – Мехмед Али паша, към гр. Бяла и Плевен

Предприетата тактика от командира на Източния отряд на

съсредоточение и отстъпление, между реките Черни и Баниски Лом, непосредствено пред значителната водна преграда, каквато е р.Янтра за онези времена, след жестоката битка при селата Кацелово и Г. Абланово, е определение от видния пруски военен стратег фелдмаршал Алфред фон Молтке /1800-1891г./, като една от най-добрите стратегически операции през 19 век. Тази битка спасява от поражение руската войска в разразилата се война в Северна България при Плевен и Шипка /интернет www.sv-rus.ru - стр.43 Миналото на с. Г. Абланово/.

Боевете при селата Кацелово и Абланово са високо оценени в световната военна история, но са останали в сянката на Шипка и Плевен и несправедливо са недостатъчно популяризирани в българската военна история. Само Коцелово е било българско село в района и за това жертвите от същото са толкова много в освободителнаа война.

На 19.01.1878г. е подписано Одринското примирие. Военните действия между Русия и Турция приключват и започват дипломатическите преговори и прения по подготовката, между победителката и победената страна, договора за репарациите и по бъдещата съдба на новата българска държава.

На 3.03.1878 г. мирен договор е сключен в Сан Стефано и е формирана Сан Стефанска България, която обединява в границите си почти всички българи от бившата Османска империя.

В предградието на Инстамбул, на брега на Мраморно море, в село Сан Стефано, в двуетажна къща /вила/, е подготвен и подписан мирен договор между победена Турция и победителката Русия на 03.03.1878 г. от княз Церетели и Шчебашов. Според договора се формира третата българска държава от всички райони на Балканите, където преобладава българско население с изключение на Северна Добруджа. По този начин е коригиран Парижкия мирен договор от 18/30/.03.1856 г., след Кримската война, в която Русия е победена. Тогава Русия е отстъпила Молдовското княжество и Южна Бесарабия. С договора от 03.03.1878 г. Русия си връща тези територии и предава Северна Добруджа от България на Румъния. В тази връзка се провежда край село Сан Стефано на 03.03.1878 г. руски военен парад на победата. След доклада от генерал Игнатиев на Великия Княз, че мирния договор е подписан,

той на бял кон обхожда строените в разгънат строй дивизии на граф Шувалов и генерал Раух /стрелци от гвардията, кавалерията и артилерията/ и обявява: “Имам чест да съобщя на войската, че с божия помощ ние сключихме мир с Турция!” /кореспондент на в-к “Дейли Нюз Дженюъриус Алойшиъс” от публикация на в-к “Пенсионери” бр. 9, февруари 2007 г./

Войната между Русия и Турция в 1877 г. започва по повод Цариградската конференция /1876 г./ и за укрепване на влиянието на Русия на Балканите /стр. 646 от Военно Енцикло-педическия Речник на маршал Огарков/. С победата във войната Русия укрепва влиянието си на Балканите, а турските представители са подписали договора плачейки, защо след 500 годишно “шетане” в Европа те пак са върнати в Азия.

“Предположението, че България ще послужи за мост на руската завоевателна политика, плашеше еднакво англичани и американци. За това Берлинският конгрес, след войната с решенията си ликвидира Сан Стефанска България и тя си остана васална на Турция.” /стр.232 от Спомените на М. Маджаров/. Като васална на Турция, България плаща репарации на Русия, до момента, когато Русия се отказва от българските репарации и тя можа да стане самостоятелна държава в 1908г.

Отминаването и бързото забравяне на позорните решения на Берлинския конгрес се дължи на тогавашните много демагогски анкетни комисии, на многочислените анти-български митинги във Великобритания, на злобните анти-български шумотевици в Гърция, Сърбия и Румъния, на демагогията на Турция по решенията на Цариградската конференция след Априлското въстание. За това спомогна и твърдото решение на Русия да спазва изискванията на позорния акт от Берлинския конгрес, защото тя е била силно обезкръвена от току-що приключилата война.

Сега при честване годишнината от обявяване манифеста на българския монарх Фердинанд Кобургодски на 22.09.1908г. за независимостта на България, от куртоазия към внука му Симеон, се възхвалява ролята на Фердинанд, а се заобикаля ролята на Русия опростила репарационния дълг на България и

по този начин станала два пъти кръстник на третата българска държава. Веднъж тя дава десетки хиляди жертви във война с Турция и втори път опрощава дълга, за да се обяви независимостта на страната. Това поведение на русофобите в България, водещо началото си от времето на Стамболов е отвратително и унижително пред външния свят. То охарактеризира България, като крайно непочтена страна.

Кацелово е село в Русенски окръг. Намира се на 22 км. Югоизточно от Две Могли и на 46км. южно от окръжния град Русе. Населението му е от трудолюбиви, мирни, горди, гостоприемни и консервативни харцои. От 1675 души с 210 къщи в 1893г., това население нараства на 1886 души с 291 къщи в 1900г., достига 2764 с 353 къщи в 1946г., намалява, поради миграцията към градовете при масовизиране на ТКЗС на 1713 в 1979г., а през 2007г. жителите му са под 1000 с десетки опразнени домове, т.е. стопява се 2,5 пъти за 100 години.(1893-1993г.)

Приръста на населението, към 30-те години на 20 век, при ограничените размери на селската гора и земя, водеше до крайно обединяване на болшинството семейства и до тежка безработица. Този тежък проблем намери решение, по време на тоталитарния режим на комунизма чрез кооперативното обработване на земята с всичките си негативни страни, които можеха да бъдат коригирани със съответен научен поход и организация. Но това не стана. Лица от типа на Ж.Желев, Ф.Димитров, С.Савов и редица други, без чувство за отговорност пред селското население, с лека ръка, зад анти комунистическа фразеология, по първобитен начин, ликвидираха кооперациите на селата и разпродадоха на безценица държавния и кооперативен ресурс на страната. Сега става ясно, че главните в страната купувачи, са партийните апаратчици на партията управлявала страната в продължение на 46 години, а външните, са осигурявали нечувани дивиденди на самонареклия се “политически елит”, който продължава управлението на държавата.

Землището на с. Кацелово е с хълмист релеф, но обработваемата земя от 49492 декара, с умерения континентален климата, с естествените изворни води във вид на чешми/ “Голямо” и “Малко селище”, “Вървита”, “Малениц”, “Пъничка”, “Камбурка”, “Долната чешма” и “Лакан:”/, течащата през землището му р.Черни Лом, правят селскостопанския поминък доходоносен. Надморското равнище на землището е 150м,/ стр.378 в т.3 от Енциклопедията на България, ИБА,С, 1982г./. Селско стопанския поминък включва зърнопроизводството, лозарство и животновъдство-главно овце крави, коне, свини домашни птици. В селото е имало оранжерия за зеленчуци и

карамфили, цехове за чанти, китеници, черги, консервен и стругарски цех. Те вече не съществуват. Селото е живописно разположено на няколко хълма около изброените чешми, а в местността на голямото селище има две хижи с малък язовир. Центъра му, в продължение на 30 години /1950-1980г./ е асфалтиран и оформен с обновена църква, читалище, сграда на кооперацията, кметството, здравната служба и надстроеното училище. Водоснабдяването на селото е от 1938г., когато е кмет Неделчо Кеманларски /В 1947г. избягал в Турция/, а е електрифицирано в 1949г., когато е кмет Иван Колев/ политически затворник през 1943-44г./. Водоснабдяването и електрифицирането коренно промениха поминъка на населението.

В центъра на селото има паметник и плоча за загиналите кацеловчани-20-души в балканската война, 48 през първата и 3 през втората световни войни. Общо 71 мъже, достойни българи и цвета на селото. Към тях, съвсем не морално е да бъдат забравени, онези 60 изклани жертви от Турците през Руско-Турската война. От 210 дома, 131 са почернени във войните през 1877/78, 1912/18 и 1945г. Село Кацелово е единствено от поречието на р.Черни Лом, до съединяването му с Баниски Лом, при с.Широково, което е било с българско население през 514 годишното турско робство, и е дало стотици избити и изселени. Всички съседни села са били турски Каран Върбовка, Горско Абланово, Крепча, Опъка и др. За забравените имена на избитите от турците кацеловчани не може да бъде винено определено лице/ свещеник или кмет/, но определени претенции към оня, който е кметувал дълго след освобождението, могат да бъдат казани, относно имената на изкланите кацеловчанин през събитията на боевете на 24.8.1877г./ Христо Витанов-1878 до 1890г./. Този факт заслужава да се отбележи защото е налице повторение в по ново време. Както неморално е да се забравят жертвите от турското робство, така не морално е сега да се заобиколят имената на жертвите от Кацелово, дадени по време на тоталитарния режим. Това е Иван Генев Качаров, разстрелян без съд и присъда, като полицай в Търново през есента на 1944г. и Цани Илиев/ Цвяткоулу Цани/ жестоко убит в лагера Белене, като лидер на опозиционни ЗМС в селото през 1946-47г. В концентрационния лагер на о-в Белене Цани Илиев от с. Кацелово е с още над 3 хиляди концлагеристи. Там от 1947 до

1959 са бившите министри, народни представители, кметове, генерали, опозиционери на БКП, провинени комунисти, свещенници и много други. Между тях са 25 православни свещенници, 40 католически мисионери, 40 ходжи, 12 протестански пастори.

Охраната на лагера се е подменяла всеки 45 дни от фанатизирани милиционери и управители (Георги Гогов, милиционера Илия), за да не се допуска връзка между охрана и лагеристи.

Режимът е жесток - глад, тежък физически труд, побоища до кръвотечение от нос, уши, уста. Непокорните са в наказателни бригади - труд без почивка, карцер в бетонни килии по 14 дни, гол на комари, лицеви упори в кал до припадък (стр.21 от “Вяра зад бодливата тел” от Кирил Шемков, издателство “Унисон”, В., 1995г.)

На този чудовищен режим, гордият харцоин от с. Кацелово Цани Илиев (Цвяткоулу) не е издържал и е умрял в лагера, без да бъде потърсен от селото. За спасяването на последните двама не са се застъпили, власт имащите по това време от селото./ Иван Колев и Любен Иванов/. В моята 77 годишна възраст лично познавам, както убитите през втората световна война, така и последните двама. Всички бяха мъже първенци в селото-кадърни и инициативни.

Като населен пункт село Кацелово датира съществуването си от най-дълбока древност. Това се потвърждава, както от архелогическите останки, така и от архивни данни. Археологическите находки в селищната могила в ялията, около голямото и малкото селище и на “Калиакра” говорят, че по тези места са живели праисторически хора, преди идването на Аспаруховите българи. В местността “Чуката” Карел Шкорпил пише, че е открил ями от рудници, от които се е добивала руда за Червен-ската крепост. Последната се появява по картите на България от 9 и 10 век /893-927г. – стр.92/3, Български Атлас, ЦИБ, С, 2001г./

Архивните данни за Кацелово в турските регистри са от 1430 и 1694г. В тях е отбелязано, че село “Каджилува” или “Кадсилува” отчита данъчните си задължения в Никополската крепост. След Кримската война /1853-56г./, когато Турция изселва от Крим и Украйна 200 хил. черкези и ги разселва в Североизточна България, по голямата част от населението на

Кацелово се изселва в княжество Влахия /Румъния/ и близо до Букурещ основава село Кацен. Черкезите разбойници, пред лицето на турската власт, хайдутстват, убиват и грабят българите. Кацеловчани се спасяват с бягство. Останалите стоически понасят робията и оживяват до сега./ стр.378 от т.3 на Енциклопедия България, ИБА,С, 198г./-. Също в енциклопедията е отбелязано, че в Кацелово е имало килийно училище от 1855г., и същото в 1866г. става светско. Училищната сграда е построена в 1868г. Черквата на селото е построена в 1866г. Читалището е основано в 1902г. с името “Процавай мрак”, а през 1948г. е преименувано в “Н.Й.Вапцаров”.

Поради отдалечеността от големи промишлени центрове природната среда екологично е съхранена и предоставя нормални условия за бит и поминък.

Данните от очерка на Стоян Витанов за с. Кацелово, от 2002г. издание на Дунав прес-АД Русе, могат да послужат за представяне в табличен вид на бита и развитието му в селото, а именно:

№	Бит и развитието му в с.Кацелово	Година на изпълнение	Кметове на селото	Водещи лица
1.	Формиране на селото	Преди турското робст.893г.	-	-
2.	Първи архивни данни в Турски регист.	1430г.	-	-
3.	Масово прогонване и изселване на населението от с.Кацелово	1855/60г.	Молла Осман Дено Иванов	-
4.	Строеж на джамия и Църква	1862г.	“	Свещ.поп Данаил
5.	Откриване килийно училище	1855г.	“	Учители: Пенко Иванов, Стефам Иванов
6.	Учредяване на светско у-ще	1866г.	“	“
7.	Строеж на училищна сграда	1868г.	“	“
8.	Първо посрещане на русите в Кацелово	17.7.1877г.	-	Поп Марин
9.	Ръкопашни боеве между руси и турци при Чуката и Големия мост, избиване на 60 кацеловчани и бягство към Въргелец над Върбовка и Ходжа Рът	24.8.1877г.	-	-
10.	Освобождение на с.Кацелово от турско робство	януари 1878г.	Христо Витанов	-
11.	Основаване читалище “Процавай мрак”	1902г.	Бони Генов	Тодор Е.Шейтанов
12.	Учредяване кооперация “Орало”	1904г.	Тодор Тахнев	Стоян Кенаров
13.	Участие в Балканската война,(жертви20)	1912г.	Вълчо Йорданов	20 убити
14.	Учредяване пол.партия на БЗНС	1905г.	Тодор Тахнев	Вълчо Стисков
15.	Участие в първа свет. война	1915-18г.	Димитър Манолов	48 убити
16.	Зараждане на комунисти в селото	1918г.	Стоян Велев	Андрй И.Стоянов
17.	Открива не поща в селото	16.07.1922 г.	Стоян Велев	Йордан Милев
18.	Строеж на у-ще “Х.Ботев”	1930г.	Жеко Кюранов	Панг. Гулапчев
19.	Водоснабдяване на селото	1938г.	Н.Кеманларски	Белогварлеец Карпенков

20.	Обновяване на църквата	1958г.	Г.Стоянов	Величко Въртелков
21.	Електрифициране на селото	1949г.	И.Колев	-
22.	Корекция на коритото на р.Ч.Лом	1950г.	Нено Дюлгерев	ПенчоИ.Комбев Михаил Иванов
23.	Строеж на сграда за Здравна служба	51г.	“	Д-р Цоневски
24.	Учредяване на ТКЗС	1947г.	И.Колев	Председател Руси Тахнев Енчев
25.	Откриване цех за консерви	1945г.	“	-
26.	Откриване коопер. Сграда с магазини	1969г.	В.Комбев	Стано Ганчев
27.	Канализиране и асфалтиране на ц-ра	1965г.	И.Янков	-
28.	Откриване на ново читалище и кино	1970г.	В.Комбев	Библиот.Ст.Чобакова киноп.И.Ангелов
29.	Откриване на оранжерия и цехове за чанти, китеници, черги и стр.цех	1970г.	“	Оранж.Г.Вапцаров
30.	Стачка против диктата на В.Петков Изключен от БКП Иван Бонев и Д.Енчев 20 члена си хвърлят билетите.	26.1.66г.	“	Идваг в селото И.Пръмов, П.Дананлов, В.Петков
31.	Изграждане стопански двор, работилница в Божа матра и зърнени складове в “Елиято” .	1965-70г.	Л.Иванов,В.Комбев Вълчев	-
32.	Ликвидиране на оранж., цеховете и разграбв. на складовете /запазен ст.двор/	1991г.	Ангел Иванов	-

Руси Тахнев (симитчията)
Първ председател на ТКЗС
в с. Кацелово през 1947 г.

След промяната от 1990 година, останалите в селото кацеловчани, живеят под стрес, трудят се за оцеляване, а възрастните пенсионери скоростижно си отиват.

Гръбнака на коренното харцойско население, обитавало Кацелово и достигнало до 2007г., станало вече съвсем рехаво, са трите рода по чудо оцелели-ДЯКОЛЦИ, КЮЧУКИВАНОВЦИ и КРАСАКОВЦИ./ стр.10 от Очерка на С. Витанов от 2002 г./

Рода Дяколци е живеел в махала Камбурка на селото, рода Кючукивановци в Пенколта махала/ срещу Карамуците/, а Карсаците в Куньолта махала.

Рода Дяколци се разклонил във фамилиите-Дяколци, Сименчолци, Шайколци, Цивките, Колнълци, Въртелковци, Вичколци, Чилиндяковци, Топчуци и Младинчитета. Тези фамилии преди влизане в ТКЗС бяха заможни, средни и бедни селяни.

Чешма Камбурка и махала Камбурка в с. Кацелово, където е живеела фамилия Дяколци. На височината над чешмата са домовете на фамилията - на синовете на дядо Дяко - Марин и Петър.

Рода Кючукивановци е разклонен във фамилияте-Астаивановци, Пенколци, Велколци, Денъолци, Дракаджиевци, Мърнолци, Кържековци, Дочките, Андреъолци, Рачолци, Симитчовци, Евтимовци, Минколци, Вестникаролте, Габровски. Преди влизането в ТКЗС тези фамилии бяха по заможни.

Рода Кърсаци били разклонен във фамилияте-Кайряците, Сарайдимовци, Сартодоровци, Сарайпеювци, Анчолци, Топалолци, Чимпаровци, Райките, Тютюнджовци, Инжолци. С малки изключения това бяха предимно бедни селяни при влизане в ТКЗС.

Рода Дяколци се кръстосва с Астаивановци при брака между Малчо Маринов Дяков и Мария Кръстева Астаиванова в 1920г., и след връщането на Малчо от фронта с “Уволнителен билет от 4 арт. полк от 30.6.1919г., подписан от к-ра на полка полковник Каблешков”. София.

До началото на прогресивното намаляване на кацеловското

население /1950г./ достигналите родове са 15, разклонени в 109 фамилии. От тези 15 рода три са коренни, оцеляли от турското робство и от по стари времена /Дяколци, КючюкИвановци Карсаковци /. Химията при кръстосване на родовете и фамилиите е формирала днескашното население на селото, което с трудолюбието и гостоприемството си се характеризира и със своята доверчивост, отстъпчивост, откритост за манипулирани, а гордостта му, не му позволява дипломатичност и подмазвачество с цел корист. Имената на останалите родове на селото и на преселилите се в селото са подробно изписани в очерка на С.Витанов.

В региона на старата Червенска крепост е битувало население, което преди 1000 години е леело метал за селско-стопански сечива, за копия, саби, стенобитни машини за царска войска, воювала с кръстоносци и варвари. Тези стари родове български са жестоко избити и зверски прогони в Румъния, Банат, Украйна. От Византийско-Турската дипломация са останали само едни имена на местности, чешми в землището на с. Кацелово-Урамбаолу /гръцки лозя/, Дели орман /Луда гора/, Черни орман, Кирвасил, Лакан и др. Тези определения не са голи емоции, а енциклопедична информация. Не е морално жестокостите от изграждането на четириъгълника от крепости в Североизточна България, от жестокостите при Априлското въстание и много други събития, днес да се наричат по най-мек начин като Османско присъствие. Това се нарича замъгляване на българската история.

Родът ДЯКОЛЦИ достига до освобождението от турско робство /1878г./ с имената на двама Дяковци – баща и син.

Бащата – стария дядо Дяко е роден в края на 17 век /около1790г./ Точната дата не се знае. По онези времена кръщелни свидетелства не е имало. На турската власт възрастта е била нужна само за плащане на един от данъците “БЕДЕЛ”, с който християните са се откупували от военна служба. Българите не са имали интерес да знаят и помнят рожденната си дата, за да могат да се отскубват от този данък. Всеки роб-българин е криел нещо от османската власт. Криели са годините си, стоката си, за да мамят османските данъчни агенти /стр.42 от съвременника на това време в Спомените на М.Мджаров/. Много почтени българи, които не биха могли да извършат нещо не морално, когато се е отнасяло до държавни османски данъци,

са смятали за правилно и геройство да платят по-малко, от колкото се е полагало.

Башата-дядо Дяко е държал кафене в Камбурка /двора на Сименколювците/ откадето е минавал, от Русе за Ески Джумая /Търговище/, през Попово, главен път. По предание турски заптии са водели по пътя окован във вериги мъж. Спрели да ношуват в кафенето и заспали, а окованият мъж доверил на дядо Дяко къде е закопал имането си защото сигурно щял да бъде убит. По-късно дядо Дяко открива имането около Големия мост, закупува имот и животни. След това фамилията на рода Дяколци делят имота и обедняват.

Един от неговите синове, носещ също името Дяко, към времето на Руско-Турската война /1877-78г./ бил вече стар с 6 деца – Марин, Петър, Енчо, Тодор, Яна и Кръстина. Този дядо Дяко, при бягството на кацеловчани от селото на 24.08.77г., когато руснаците отстъпват с. Кацелово на турските орди, поради старост, не е последвал бягащите. От башибозука на Сибид паша, настъпващ от към село Гърчиново, е бил посечен до чешмата Малениц срещу Лъгиц и захвърлен в калището. Срещен ръкопашен бой между турци и руснаци се води до Големия мост в местността Мочура под Калиакра. Децата на дядо Дяко избягали към Ходжов-рът и с.Пепелина и останали кръгли сираци. През м. Януари 1878г. руската част в освободено Кацелово подарява на сираците на дядо Дяко два вола с колата. С подаръка те оцеляват и развиват една от дяколските фамилии в селото. При бягството синът на дядо Дяко-Марин в с.Пепелина си намира годеница нарича се Станка. В следващите години те създават семейство и имат 4 сина-Неделчо, Вълчо, Малчо и Ангел. В 1907г. семействата на загиналите руски герои и руската държава са издигнали паметник на Чуката в тяхна чест. Дали поради бедност и ниска култура или ниско самочувствие или поради всичко това, но харцоите от Кацелово не са отбелязали с никакъв знак местата на изкланите 60 души от селото от турците. Възможно ли е 60 дома да бъдат зачернени и това да се отмине мълчешком от ръководителите на селото. Така се губи памет българска.

След освобождението шестте деца на дядо Дяко /Марин, Петър, Енчо, Тодор, Яна и Кръстина/ се устройват на различни места /махали/ в селото, а Марин и Петър си построяват едностайни домове в хармана над чешмата Камбурка. В тези

едностајни долове дједо Марин и баба Станка с четирима си сина и сјругите им/ Неделчо и Станка, Вълчо и Цона, Малчо и Мариа, Ангел и Милана/ живеят до към 1920г. Същата е и сјдбата на брат му Петър и баба Цвята с децата им Асен, Марин, Дјакo, Ангелина и Тодора.

С непосилен труд дједо Марин и баба Станка, със синове и снахите с рјчен труд обработват земята, отглеждат стадо овце и добитък и строят еднотипни долове за семејствата на синове. До 1930г. долове са построени и синове разделени. В 1928г. почива дједо Марин, а в 1930г. баба Станка. От објия труд на синове и снахите на дједо Марин, добронамерено се сјбират средства, с които се строят еднотипни долове на четиримата сина.

Не така добронамерено са работели и сјбирали средства други фамилии в селото. Всеки от синове в тези фамилии скрито е заделял за своето семејство и не са могли предвари- телно да се построят долове за новите семејства. Делбите в тези семејства се извършват с публични скандали (Кенар Стояновци, Витанолци, Аста Ивановци и др.)

Свекъра на сестра ми Маринка и баща на зет ми Христо с воловете си на оран в местността “Под баиролту” до р. Черни Лом с. Кацелово - 1932 г.

Кръстьо Бонев собственик на 500 дка земя.

1960 г. с. Кацелово окр. Русенски. Баба Мария с внучката Маргарита
Дом на Малчо Маринов (над чешмата “Камбурка”)

Ужасите в семейството на дядо Марин са както от посичането на баща му Дяко от турците, така и войните на Фердинанд Кобурготски от 1912г. до 1919г. За участие в 1-та св.война този български цар мобилизира 616681 човека за формиране на три армии-първа за действие в Сърбия, втора за действие срещу Гърция и трета срещу Румъния. Това невиджано в световната военна история мобилизационно напрежение е наложено от Кобурга-авантюрист в България.

Днешните поколения, наследници на бащите и дядовците трябва да помнят че, които гладни, полубоси и полуголи са търчали по трънливи и каменисти терени за атака и отбрана на боевите линии по бойните полета на Добруджа, Тракия и Македония, за да съберат всички българи на Балканите в една държава. Тези твърдения не са голи декларации. Те се основават на тайните донесения на най-приближените лица на кобурга монарх Фердинанд. Изключителното мобилизационно напрежение, за участие в първата световна война е предполагало икономиката на държавата да има готовност да нахрани, облече

и въоръжи мобилизираните бойци от трите армии за действие на Добруджанския, Македонския и Сръбски фронтове. В началото, с намесата на България във войната, редовите войници и офицери провеждат ред успешни операции: Моравската операция на първа армия /14.10 до 10.02.1915г./, Косовската съвместна операция на първа и втора армии /10.02 до 14.12.1915г./, Добруджанската операция на трета армия /15.09 до 09.10.1916г./, при която кавалерията на генерал Колев побеждава две румънски и една руска дивизии, превзета е Тутраканската крепост /17.09. до 19.09.1916г./ а Шопската дивизия се спира в Букурещ и там провежда парад на победата.

След тези успехи българските войници и офицери са гладни, полубоси и полуголи, защото разчетите на Фердинанд за материално осигуряване на войската и за помощ от Германия са безпочвено - авантюристични. Войниците нямат боеприпаси и оръжия.

На 28.05.1918г. противника /гърци, французи и англичани/ атакуват височините от двата бряга на р. Вардар, Яребична и Хума и напълно унищожава 49 полк в състав от 1700 войници и офицери. На 22 и 23 септември 1918г. Македонският фронт е пробит при Добро поле. Пълното обединение на българската националност с извоюването на цела Добруджа, Ниш, Пирот, Враня, Зайчер и Тракия е краткотрайно /само две години/. България е пред военна катастрофа. Тези райони през Втората световна война пак са взети но политиката на Борис - сина на Фердинанд ги загубва.

Главнокомандващият на българската войска в Първата световна война генерал Николай Жеков от 30.05 до 02.06.1918г., лично проверява състоянието на войсковите части в окопите и на 03.06.1918г., тайно донася до Фердинанд фактите. Храната и хляба са недостатъчни и некачествени. Месо се дава 1 път седмично, хляб от царица 500гр. нередовно. Гладът прави войниците и офицерите отчаяни и унили. Те са и голи и боси. Всеки четвърти войник е бос, а дрехите са изпокъсани и парцаливи. Под износените куртки и панталони се виждат голи тела, поради липса на долно бельо. Вместо фуражки войниците имат на главите си навити парцали от човалчета за пръст. Празните стомаси, измръзналите тела, недоверието в помощта от германците, въпреки извоюваните

победи, прави войниците и офицерите небоеспособни. Слуховете за кражби, престъпления и своеволия на управниците от вътрешността на държавата достигат до войниците и те се изразяват, че “там се накрадоха и забогатяха, а ние в окопите сме с голи меса и гладни /стр. 23,24 от “Корона от тръни” на Ст. Груев, 91г./.

Фердинанд, със собствен автомобил, е изпратил двамата си сина Борис и Кирил да уточняват фактите. Донесенията от тях по секретен път са още по ужасни. На 06.06.1918 г. те са в четвърта дивизия от където донасят, че храна за войниците не достига, духът е паднал. Най-прогнил е 31 Варненски полк. Гладът и недоволството са като чума против правителството. Войниците го обвиняват, че с цел забогатяване всичко се изнася, защото германските войници ядът хубав хляб. На 20.09.1918г. те отново донасят, че разложението в първа дивизия е пълно и състоянието на бойците още по-лошо. Има признаци на болшеvizъм. Престолонаследника Борис донася с псевдоним “Рилск”. Той се опитва да спре отстъплението при Добринище и Кавардаци но без успех. /стр. 32 от “Корона и кръв” на Стефан Груев, С.БП, 1991г. /. Те допълват “в пета и втора дивизии има роти в парцали. Войниците връщайки се от вътрешността говорят за тирания на бирниците по селата.”

След пробива при Добро поле подпоручик Димитров с разбунтували се войници превзема Главната Квартира на войската в Кюстендил, а в Радомир войниците си създават революционен комитет. Земеделският водач Райко Даскалов обявява Радомирската Република, по късно разгромена от немски части привлечени от Варна и юнкерите от Военното училище.

Хитреца Фердинанд, който на 15.09.1915г., опасявайки се от дейността на лидера на Земеделската партия го натиква в затвора, след 3 години го освобождава, предлага му министър-председателското място. Срещата се осъществява в червения салон на двореца. Застанали са един срещу друг двама мъже, които нямат нищо общо помежду си.

Фердинанд рафиниран, високомерен с нежно бяла кожа, пригладена остра брада, с блясък от задоволство, с безупречен маникюр и на пръстите натрупани със златни пръстени и

скъпоценни камъни.

Александър Стамболийски от бедно селско семейство в с. Славовица, груб селски политик, в неогладен шаечен костюм, с рошава коса и засукани мустаци, вулгарен, с груби плебейски ръце, познали жетва и копан и непоказващ никакво уважение на царя Фердинанд. След остри реплики, груби нападки, двамата се споразумяват - Фердинанд да поиска примирие, а Стамболийски да се срещне с тълпите от разочаровани и разгневени войници в дълги разпасани колони, търсеци в горчилката си възмездие и мъст, идващ от една разбита армия.

Начело на делегацията, търсеща примирие в Солун заминава Андрей Ляпчев. Примирието е сключено, а след него съюзническите войски разграбват България. По аналогичен начин, след Втората световна война, в 1944 г., преминаващите съветски войски опоскват заради немските имуществва, складовете и други ресурси от България. Не е излишно това да бъде напомнено днес, когато се планира разполагането на американски военни бази в България.

Много пъти е казвано нека го повторим - редовия български войник и офицер с кръвта си са печелили победи, а бездарни политици са проваляли тези победи, поради алчност и стремеж за охолен живот и богатство.

Тримата сина на дядо Марин са по един във всяка от трите армии- в трета армия е Неделчо убит при с.Кубадин в Добружа, във втора воюва Вълчо на гръцкия фронт, а Малчо, като новобранец без единична подготовка, в 1916г. по Дунав е изпратена в първа армия в Сърбия. Малчо Маринов и Вълчо Стисков се явяват на наборна комисия в Търново, защото г.Русе е опразнен поради румънско нашествие. Вълчо Стисков е разпределен за флота, а Малчо за първа армия. Загиването на брат му Неделчо в Добруджа, същата година, неизвестността на брат му Вълчо и скоростното му транспортиране по Дунава за Сърбия му причинява тежко стресово заболяване, нощен сомнамбулизъм. Свидетел съм, като дете, как скачаше на сън, а мама треперейки се опитваше много тихо и внимателно да го събуди, за да не скочи от судурмата. Цял живот страдайки и боледувайки от асматичен бронхит той живя едва 58 години и почина в 1956г. от декомпенсация на сърдечната дейност. Видях

го аутопсиран във Военната болница в гр. Русе и го транспортира до Кацелово през м. юли с.г. с линейката на Дунавската флотилия.

Дяколската фамилия не пропуска и Сръбско-Българската война в 1885г. в нея е участник самия дядо Марин, който токущо се е оженил и очаква дете. При Пирот на 26.11.1885г. са убити 1050 българи, а 560 са ранени и един от тях е дядо Марин ранен във врата. От тази рана той почива от рак в 1928г. на 75 години /стр. 213 от “1300г. на страж”, ВИ, С, 1984г./

Най-малкият син на дядо Марин – Ангел по възрастни причини не е бил по фронтовете.. Той е от състава на първи трудов набор, въведен от прославения земеделски лидер Александър Стамболийски, който работи по строителството на шосето от с. Кацелово за гр. Русе. Шосето се прокарва на два километра до с. Червен и поради кървавата разправа със Стамболийски от Цанков и монарха, остава недовършено. По стечение на обстоятелствата след 53 години в 1976г. в този незавършен участък в калта, забуксува леката кола “Жигули” на зет ми Явор и дъщеря ми Маргарита. Извлича ги трактор от с. Кацелово организиран от брат ми Георги.

Фамилията Дяколци, идваща от преди 287 години и водена от първия дядо Дяко може да бъде показана в таблично схематичен вид по следния начин:

Филип Николаев на 1 год. и 7 месеца
(25.12.06 г.).

Очакван продължител на фамилията Димитрови и Събеви от гр. Варна и на фамилия Дяколци от с. Кацелово обл. Русенска.

За период от 200 години фамилията Дяколци е оцеляла и разклонила в рамките на селото, съседни села и градове, както следва:

- за родоначалниците Дяковци от 1800 и 1840 години до 2007г. данни няма

- Марин Дяков в 1884г. свързва фамилията с фамилията на баба Станка от село Пепелина,

- Малчо Маринов в 1920г. свързва фамилията Дяколци с фамилията Астаивановци от същото село с Мария Кръстева. Тази фамилия е един от коренните родове Кючукивановци на харцоите в с. Кацелово. Фамилията Астаивановци води извора си от баба Гина /Прочутата Гюзел Велика/, която след неуспешен опит за потурчване от мюсюлманина Омер се омъжва за своя избраник Пеню и имат семейство според схемата,

- Кръстьо Малчев / на името на дядо Кръстьо по майчина линия / на 4.11.1952г. свързва фамилията с фамилията Вельовци /стар род от същото село / и фамилията Витанолци /преселен

род от Трявна/, като сключва брак с Калудка Д. Ангелова,
- Маргарита Кръстева Малчева на 20.07.1975г. свързва фамилията с фамилията Събеви от Варна, като се омъжва за Явор Любомиров Събев,

- Калина Яворова Събева на 16.10.2003г. свързва фамилията Дяколци с фамилията на Андрей Димитров от с. Генерал Колево и на Живка Димитрова от Варна, като се омъжва за Николай Андреев Димитров. На 6.05.2005г. им се роди син Филип.

Отбелязаните разклонения във фамилията Дяколци са само една част, която не засяга разклоненията на Георги Малчев, Маринка Малчева. Тяхните деца водят фамилията в Тутракан, в Каран Върбовка. Не са показани и посоките на разклоненията от децата на чичо Неделчо, на чичо Вълчо и на чичо Ангел. Друг е клонът на фамилията от братята и сестрите на дядо Марин. Всички те са от фамилията Дяколци.

Поминька на петчленното семейство на Малчо Маринов Дяков, до влизане в ТКЗС в 1950г. беше земеделски труд за обработка на 30 декара плодородна земя/”Пелван дърво” 4 дка, “Голям боджак” 2 дка., “Добруман” 5 дка. “Джебеджийка” 3 дка, “Терзолдере” 3 дка, “Елията” 2 дка., “Калиакра” 6 дка., лозе 2 дка., Дренака” 2 дка./.. През 1947г. бяха купени от Дели Тодор около 10 дка. Земята се обработваше с 2 крави или 2 коня с рало, плуг и ръчно с мотики. Отглеждаха се до 10 бр. овце, до 30 бр. кокошки и по едно прасе. След разтурване на ТКЗС, на мен ми върнаха не нивите на баща ми, а 3 дка. в Големия мост” /Мочура/ и 17 дка. на “Калиакра”. Като негови наследници, от сина Георги, на Неделчо и Марийка върнаха 16 дка. в “Айорман”. Той е имал на името си в ТКЗС 52 дка.. но аз не знаех точно, защото съм въвн от семейството от 1944г. Сестра ми Маринка доброволно се отказа от наследство, защото те имат над 100 дка. Земя. Около нивите на баща ми и на чичовите ми бяха ниви на Топчиуте, на Цивките, на Мааремови и този обективен факт показва верността на написаното в очерка на С. Витанов за рода Дяколци, защото е явно, че са делени ниви в едни и същи местности.

Хранехме се на синия /кръгла ниска маса/ от обща пъница с дървени лъжици, а ястията бяха боб, леща, картофи, яйца, мляко, птичи месо зиме св. месо. Баща ми и майка ми преди храна се кръстеха, постеше само мама.

1933 г.
Семейството на
Малчо и Мария
Дякови от
с. Кацелово

1963 г. - Семейството, с малки изключения, в пълен състав. (от Дяколци)
(отсъстват: дядо Малчо-починал, Кръстьо-сина на Маринка,
Неделчо-син на Георги и Калудка - съпруга на Кръстьо)

В 1930г. на 1-ви май съм роден, не в родилен дом, а в обор, където зимуват впрегатните животни /коне или крави/. Бабувала е Сарколювата баба Станка и ме е повила в яслата на кравите. Издадено ми е “Свидетелство за свето кръщение” №-24 от 4.05.1930г. То е подписано от “Енорийския свещеник” Георги Димитров, а “светото кръщение е възприето в свещената купел” от Георги Неделчев /моя кръстник/ бабин Жекиния Георги/. През лятото и есента на същата година съм израствал в топло време – на 22.11.1930 г. е измерена най-високата температура за стотях години +22° съобщава радио Варна на 22.11.2006г. Отгледан съм в нормално семейство.

При изпълнени 7 години, през есента на 1937г. мама ме заведе в училището. Там влизах за пръв път, а ми се струваше, че за пръв път слизам от височината над Камбурка в центъра на селото. Записан съм бил в първо “а” отделение с класна учителка Славка Петкова от гр. Бяла. Имаше и първо “б” отделение с класна учителка Донка Стайкова, съпруга на директора на училището. Поставихме на последния чин с две турчета, защото и последен съм доведен. Първото междучасие избягах и сам се върнах у дома. След този случай класната ни постави на втория чин с Иван Янков от махала Камбурка. Ние бяхме първите отделения които се учеха да пишат не на плаки с калемци, а на тетрадки с моливи. Обучението се модернизираше. Сега 2007г. обучението на първокласниците, след 70 години ще започва с компютри.

Когато аз влизах в училището, брат ми Георги, роден 1921г. учеше селскостопански техникум в Кнежа, а сестра ми, родена в 1925г. Маринка беше в първи прогимназиален клас. Особеностите на хърцоиското наречие и неползването на библиотечни книги за четене затрудняваше учебната работа, но се справих, защото преминавах през цялото време с успех мн. добър 5. На 4.06.1944г. завърших 3-ти клас на “Кацеловската народна прогимназия Хр. Ботев” с много добър успех /4,93/ и примерно поведение /6/. Издадено ми е “Свидетелство за завършен прогимназиален курс” №12 от 4.06.1944г. През учебната 1942/43г. класна ми беше Олга Жекова, която беше арестувана заедно с Величка Калчева и Иван Колев, като нелегални членове на РМС, и изпратени в затвора. На 9. 09. 44г. Олга и другите излязоха от затвора и тя ме записа за член

на РМС, като ученолюбив и беден ученик. Първи протестни действия против настъпващия фашизъм в селото, оглавяван демагогски от кобургския цар Борис III, се случиха 7 години по рано. Фашистката диктатура, тогава принуждава левите партии да използват скрити и нелегални форми за връзка с трудовите хора. Една от тези форми е въздържателните дружества. Група от бедни младежи организира в с. Кацелово въздържателно дружество наречено “Възроден селяк”. Групата е ръководена от Йордан Д. Калинов, а активни нейни членове са Добри Трифонов /Добруджанец/ Неделчо Иванов /Цвяткоулу/, Иван Петков /Пенкоулу/, Иван Генев /Качара/, Цаню Илиев /Цвяткоулу/, Кънчо Стоянов, Бекир Ахмедов и др. Групата през пролетта на 1937г. дръзва да организира в селото “въздържателен събор”, на който поканват да присъства от София члена на централния к-т на “Младежкия неутрален въздържателен съюз” Паун Грозданов. Групата го посреща в района на чешмата Лакан и с развято синьо знаме се озовава в центъра на селото. Прави се опит за произнасяне на речи, но кмета Неделчо Каманларски с помощта на караулджийте Куни и Иван проваля събора. Срещата продължава почти нелегално в дома на добруджанец Добри Трифонов в края на селото. Моя брат Георги дружеше с Добри и изяде няколко шамара от дядо Кръстьо заради участието си. Дядо по това време беше окръжен съветник в гр. Русе. Дружеството напълно нелегално продължи дейността си, защото през 1939, 40 и 41г. чрез брат ми, аз бивах абониран за детско списание “Росица”, което по късно беше принудително спряно. От списанието намирах адреси да си пиша с непознати другарчета и бях установил връзка с един Пиер от Франция.

Легално-нелегалния събор на въздържателното дружество “Възроден селяк” е първото и единствено организирано легално противодействие на настъпващия фашизъм. В селото е имало и други нелегални действия, но те нямат масов вид. Организацията и провеждането на събора е отразен в стихотворна форма от Паун Грозданов в 1966г. Същинските активисти на въздържателното дружество не успяха да се реализират след 9.09.1944г. Те бяха напълно изолирани, пренебрегнати и забравени. Двама от тях бяха убити по време на тоталитарния режим.

Иван Генев / Качара/ след уволнението си от казармата създава семейство, но е крайно беден и безработен. С брат си

делят обща къща. Намира изход като става полицай в Търново, както и други бедни селски младежи – например еланджоулу Митю, с когото са заедно. В 1955г. в Русе последния ми е разказвал, че нито самия той, нито Иван Качара са участвали в преследване и избиване на шумкари /партизани/. Единственото му провинение е фанатичната вяроност на дълга. Еланджоулу Митю му предлага на 8.09.44г. да се приберат в село. Иван трябвало да застъпи на пост и тъй като “българския войник не може да си хвърли безотговорно оръжието” той застъпва и като постови е арестуван и след това без съд и присъда разстрелян.

Цани Илиев /Цвяткоулу/ работен, инициативен, талантилив и като секретар на опозиционния ЗМС беше привлякъл голяма част от младежите. Ние от РМС освен гимназистите трудно се домогвахме до младежите работещи на село. През 1947г. по събитията в Г. Албаново и Табачка кацеловския актив го изпрати в лагера Белене и там го убиха.

Останалите активисти на въздържателното дружество стискаха зъби и мълчаха. Всички те бяха будни, трудолюбиви, самоотвержени млади мъже от селото. Спомням си колко отчаян и обеднял беше Добри Трифонов /добружанец/, скрит в една будка да продава вестници и списания. И мен, когото като дете абонираха за сп.”Росица”, като офицер не приемаше.

Ние съвременниците на жестоки войни и събития не бива да си затваряме очите пред тези факти, защото съвсем справедливо, в края на раздела “Църковна дейност в с. Кацелово” в очерка на С. Витанов на стр.145 е изписано с едър шрифт – ВРЕМЕТО НЕ ЗАЛИЧАВА ИСТИНАТА! Иначе това са само голи думи, празни декларации.

Във втората половина на месец август 1944г. групичка от три невръстни момчета – Кръстьо Малчев Маринов, Станю Ангелов Маринов /мой братовчед/ и Иван Иванов Янков /съученик, с когото стоях на един чин/, през гората “Въргелец” над к. Върбовка, с. Челнов и с. Балабанлий /Горазд/ пешком отиваше в гр. Бяла. Там платихме такса и се записахме в 4 клас на Беленската смесена гимназия.

След събитията на 9.09.44г. към средата на м. 09 /15.09./ започваше учебната година. Ние имахме два коня /черен и червен/. Черният, като по-едър беше мобилизиран за фронта и за това моя багаж беше пренесен до Бяла от бащата на моя

съученик Иван Генчев, с когото ползвахме обща квартира. Иванчо вечер често плачеше за баща си, който беше на фронта. Моят брат не беше на фронта, защото се лекуваше от воден плеврит. Разболя се като войник в гр. Русе в 1942-43 година. Другарите, с които се записвахме не дойдоха в Бяла, а отидоха в гр. Русе да чиракуват и да учат общарски занаят. От завършилите прогимназия от селото в 1944г. 7 момчета и 1 момиче /Стефанка Милева/ постъпиха в гимназиите, а в 1948 г. успешно завършиха четирима. В 5 клас учих в с. Две могили, а в 6 и 7 клас завърших в Русенската мъжка гимназия.

1980 г. - Завършилите прогимназия през 1944 г. в с. Кацелово
чествуват 36 години от завършването.

В учебната 1946-47г. бях на квартира, в която живееше и зетя на хазаите - бившият кмет на с. Кацелово Неделчо Кеманларски. Той току-що беше излязъл от затвора в Скопие, осъден като английски шпионин, от цар Борис III. Той беше открил работилница за макарони, които сушеше и продаваше, но без особен успех. Помня, че като се връщах на село в отпуск Иван Кайряка ме разпитваше за него, но аз нищо не знаех. Той в същата година избяга в Турция. Аз бях по-малък от Иван

Кайряка, Николай Генов /Кълньоулу/ и Георги Караиванов, но дружах с тях и тримата гледаха на мен с надежда, че съм добър участник и активен член на РМС. На 31.08.1946г. /около приключилия сбор в селото на 28.08/ те са ми надписали картичка с образите на МАРКС, ЕНГЕЛС, ЛЕНИН И СТАЛИН на гърба, на която са написали: “Другарю, следвай техния пример. Знай, че борбата с капитализма е тежка. Нам ни предстоят големи борби за пълното възтържествуване на комунизма. Тя ще иска жертви бъди готов за тях. Наша е победата!” Картичката е подписана от Николай Ангелов Генов

1947 г. подарена картичка на гимназиста член на РМС (Кръстьо Малчев) от:
 - партизанина Николай Ангелов;
 - нелегалните членове на РМС Иван Тодоров и Георги Димов Караиванов

не повтарям имената им бяха интелигентни, възпитани в бедни нормални семейства, с необходимата култура. Това доверие от тях, по-късно като офицер от военния флот, с нищо не ми помогна, когато бях “наклепан” от село, че “имам братовчед ликвидиран от народната власт”. Става дума за Иван Генов /Качара/. От имената си личи, че нямаме никаква роднинска връзка и че това е чистопробна лъжа.

Надеждата на тримата мои по-възрастни земляци, а и моята не се сбъдна – борбата с капитализма е изгубена, след 1990г. капитализмът пак съществува.

На 25.06. 1948г. завърших Русенската мъжка гимназия с

като единствен партизанин от селото. Не съм сигурен дали го признаха за “активен борец против фашизма”, защото те по това време бяха в ШЗО, непосредствено преди 9.09.1944 г. бяха в отпуск, не се върнаха в казармата и тогава Николай, който е бил във връзка с Поповския отряд участва в акциите му. Разбира се в с. Кацелово властта на фашистите беше смъкната от Николай и Иван, без допускане на кръвни отмъщения. Тримата, да

успех: мн. добър /4,62/ и получих “Свидетелство за зрелост” №785 от 25.6.1948г. от Народна дневна мъжка гимназия “Хр.Ботев” в г.Русе.

Няма съмнение, че тези които са ме вербували за лявото течение /Николай Ангелов, Иван Тодоров, Олга Жекова, Йордан Калинов, Добри Трифонов/ са и активистите в антифашистката дейност на село. Социалното и политическо осведомяване на кацеловското население, след 1-та св. война се е извършвало чрез личен опит на стопаните от своя бит, от отделни лица, пребиваващи в селото/ учители Шейтанов, Лалю, Бобчев и др./ и политическите партии-БЗНС, Народняците, БКП и др. По конюнктурни причини, когато се изследват данни за първи кацеловчани проявили политическа ориентация, се наблюдава заобикаляне имената на първите, и умишлено изтъкване ролята на властимащите.

Първият кацеловчанин, проявил отношение по въпросите на демокрацията и социалното неравенство и нарекъл себе си комунист е завърналият се от Америка, където е усетил проблема, това е “Минкоулу” Андрей Иванов Стоянов. Той единствен в изборите преди 1920г. в селото посяга към бюлетината на комунистите. След арести и побоища от властниците в 1924г. той почива. Непосредствени негови последователи са тогава дядо Жеко “Кеманджията”, “Арнаутчето”-Николай, Тодор “Кайряка” и др. бедни селяни, оприличавани и като мързеливи, което е несправедливо. След тях са “въздържателите” от дружество “възроден селяк”, антифашистите и политзатворниците.

В с. Кацелово нелегална ремсова организация е създадена в 1940г. Ръководител е Иван Тодоров /Кайряка/, а членове Николай Ангелов, Неделчо /Цвяткоулу/ той води след себе си неориентирания Любен /Цвяткоулу/, Олга Енчева, Величка Калчева, Цаню Пенчев, Лазар Жеков /Кеманджията/. Организацията поддържа връзка с комитета в окръг Русе, чрез ремсистите от с. Червен Ангел Джуров и Ангел Върбанов. Срещите с тях стават вечер в местността “Клипан дол”. През 1942г. Иван Тодоров и Николай Ангелов влизат в казармата и ръководител на РМС става Иван Колев. Първият нелегален функционер на партията приет чрез Червен, в Кацелово е в 1942г. Осигурява го Иван Колев. През 1943г., две седмици, нелегално се укрива Мойс Натан при Димитър Димитров и Величка Калчева. През този

период учителя Лазар Христов /Лалю/ има положително отношение към ляво ориентираните младежи от селото и има връзка с Райко Дамянов. В 1943г., е разкрита Червенската конспирация и от Русенски окръг са арестувани 150 души. От Кацелово между тях са Иван Колев, Величка Калчева, Олга Жекова и намиращия се по това време в село Любен Иванов. Иван Тодоров и Николай Ангелов по това време са в казармата запазени и неразкрити. През август 1944г. те са в домашен отпуск и оглавяват РМС, защото другите са в затвора.

Ръководителя на РМС от Г.Абланово Иван Радославов Събев е подържал връзка с РМС от Кацелово. С него се свързват Иван Тодоров и Николай Ангелов през август 1944г.

В полунощ на 30.08. 1944г. северозападно от с. Г. Абланово в местността “Кордюзу” е проведена нелегална среща на ремсисти, на която се обсъжда предстоящото идване на Червената армия. Срещата се ръководи от партизанина от Поповския отряд Момчо Атанасов. От Г.Абланово присъстват Иван Радославов, Тодор Петков /Орфея/, Атанас Ат. Миланов, от с. Кацелово Иван Тодоров и Николай Ангелов. Взето е решение малка група ремсисти да се включи в Поповския партизански отряд. На 1.09. 1944г. групата в състав Иван Радославов и Ат.Атанасов от Г. Абланово, Николай Ангелов от с. Кацелово и Пеньо Колев от с. К. Върбовка пристига в гората до с. Гагово при Поповския отряд. На 7.09.44г. отряда атакува властта в с. Церовец. /стр.120и 122 от “Миналото на Г. Абланово”, 2004г./

Вечерта на 8.09.44г. от Г. Абланово Тодор Петков /Орфея/, Съби Радославов, Стефан Велев, заедно с антифашистите от с. Кацелово Николай Ангелов, Иван Тодоров, Борис Жеков, Тодор Иванов, Кънчо Стоянов, Димитър Димитров и Бекир Ахмедов по безкръвен начин вземат властта в селото. Политзатворниците още не са пристигнали, защото в този момент насилствено се отварят и разбиват затворите, а първото желание на излезлите на свобода е да потърсят възмездие от виновните за нечовешките им мъки. На тази основа са извършени много ексцесии, както от политзатворници така и от нелегални, като не с е съблюдают никакви правни и демократични правила. За тях започва да се разисква след половин година.

При анализа на данните и фактите за антифашистката дейност в с. Кацелово от 1941г. до 9.09.44г. констатирах парадокс,

отнасящ се до Любен Иванов. В 1977г. о.з. генерал Кирил Косев публикува два тома по 540 стр. озаглавени “Подбудителите” и “Съдбовни дни” за Горнооряховския партизански отряд. В тома “Съдбовни дни” на стр.99 той пише, че на военно летище Горна Оряховица, до пролетта на 1942г., в трета въздушна база, създава партийна организация от 6 военнослужащи и ремсова организация от 45 войници от новия набор. На 35 от войниците той е изписал и имената. Единадесетият от изброените е Любен Иванов Христов. Той е от с. Кацелово. На стр. 102 автора пише, че партийната и ремсовата организация са разкрити и през м. ноември 1942г. е проведен съдебен процес, като са издадени следните присъди: Ц. К. Патарински-смърт, Х.К.Цивнев - 6г и 8м. строг тъмничен затвор, И.Х.Денчев и М.И.Милковски - 1г. и 6м. тъмничен затвор, Любен Иванов Христов и Н.И.Цонев - 1г. тъмничен затвор, Кр.Маринов - 8м. тъмничен затвор, Н.И.Беднешков и П.Колев оправдани по недоказаност. К.Косев уточнява, че данните за присъдите са взети от архива на МВР-ф. 63, оп.1, об.д.114321, т1, л.2 и 3, т.е. грешка няма.

В очерка на с. Витанов за с. Кацелово на стр.71 пише ,че за антифашистка дейност в казармата Любен Иванов Христов е осъден условно поради липса на доказателства и същия през м.ноември 1942г. се завръща в с. Кацелово. Вероятно така е каза самият Любен. Той действително се върна в село. Моят брат е същият набор и постъпи също в Г.Оряховица като артилерист в ПВО, но той служи и боледува до 1944г. Чудно как Любен се връща след 1 година и то с условна присъда. При това активно се включва в нелегалната антифашистка дейност, като приема нелегалния Папазян през декември 42година и през м. януари 43г. нелегалния Моис Натан. Изумявам се как през лятото на 1943г. фактически е арестуван Любен заедно с Олга, Величка и И.Колева и осъден той на 15г.строг тъмничен затвор, останалите на 10г. Това страшно фашистко МВР не е ли разполагало с данните, които публикува оз ген.Косев. При това според присъдата той е трябвало да бъде в затвора. На 9.09.44г. той излиза от затвора. В следващите години всички активни антифашисти напускат селото, а той знаейки, че нищо не може и нищо не знае, остава в село първенец - 8 години кметува, опитва всички синекурни длъжности и на края умира. Съвсем случайно в началото на 2007г. заставам пред тези чудовищни

факти и не ми е ясно как е било възможно всичко това, освен да допусна, че той е бил агент на полицията. От селото излязоха не само активните антифашисти. Стоици работоспособни и трудолюбиви жени и мъже напуснаха селото, за да търсят препитание и се трудиха из цялата страна, но не и за Кацелово.

Другата политическа партия действала в селото е БЗНС, за която в очерка на С. Витанов за с. Кацелово са отделени 22 страници, изписани вероятно от съответните активисти. Началото на организирано земеделско движение в България поставят група селски учители, начало с Цанко Бакалов Церковски, които в 1893г. в с. Мусина окр. Търновски започват да издават “Селски вестник”. Приетата програма за 7-ия конгрес на БЗНС в 1905г., в която черно на бяло е изписано, че това е програма за установяване на “Истинско народовластие”. Тази романтична идея, за голямо съжаление и до сега остава не реализирана. Положението на дребните и средни селяни е било винаги на ръба на оценяването и на най-ниско и унижително ниво в държавата.

На 7.02.1900г. Народното събрание приема закон за въвеждане, отново, на данъка “десятък”, прилаган през турско робство. Приемането на този закон е повод да се проявят, чрез селски бунтове, причините тровещи изнемогващото селско население в България. Това са селските бунтове в Дуран Кулак и с.Тръстеник окр. Русенски. Дадени са жертви от селяните и войската. За тези бунтове писателят Антон Страшимиров написва своето “Кърваво хоро”.

На 21.12.1900г. околийския управител в гр. Бяла донася до Министерството на вътрешните работи и до русенския окръжен управител за участие на селата от околията в Тръстенишките събития. Името на с. Кацелово го няма, макар бедните дребни и средни селяни да са симпатизирали на събитията. През есента на 1905г. в с. Кацелово е организирана Земеделската дружба, оглавявана от Къню Цветков и членове Вълчо Й. Стисков, Гено Митев Калинов, Велико Тодоров, Димитър Вълчев, Илия Ковачев Иван С. Карсаков, Христо Цвятков, Велико Неделчев Великов, Иван Тодоров, Велико Колев Валеv, Йордан Спасов, Иван Денев Кючукиванов. На БЗНС, като политическа партия, след Българската война, се е наложило да участва в събитията от съдбовно значение за страната. Политическите лидери в България

след абдикацията на княз Александър Батемберг, начело със Стефан Стамболов, обикалят столиците в Западна Европа, търсейки цар за българите. Фердинанд Кобурготски в Германия, надушвайки проблема с голяма активност, граничеща с нахалство, се оказва “подходящото лице”. Той без задълбочено да познава същността на етническият български проблем, коварната роля на византийско-гръцката хитрост и башибозушко-турската мюсюлманска жестокост, при дълговечното разяждане и разделение на българската общност на Балканите, с лека ръка разгаря болния въпрос – всички българи на Балканите в една държава. Идеята масово завладява българите. До колко в страни са Кобургите от Германия от българския проблем, в днескашно време, красноречиво го демонстрира неговия внук Симеон Кобурготски, който нарече знаменитите български писатели баща и син Пенчо Славейков и дядо Петко Рачев Славейков “Братя”. Този непростим гаф той се опита да го представи, като езикова грешка, защото си пролича, че както той, така и неговата майка и сестра не са прочели нито ред от “Кървава песен” и от “Стройна се Калина вие...”, а са броили имената на българските царе – Кубрат, Кардам, Телерик, Симеон и как да реституират земите и горите подарени на дядо и тати от подмъзвачи кметове в България.

Легендарния лидер на БЗНС Александър Стамболийски и Райко Даскалов, които из дълбоко усещат болката на българите са против намесата на страната в I-та Св. война. Фердинанд Кобурготски за тази им позиция ги натиква в затвора.

Цар Фердинанд включва България в I-та Св. война на страната на Централните сили – Германия, Австро-Унгария, Турция и България срещу Англия, Франция, Русия, Румъния, Гърция, Сърбия. Тази авантюра на Фердинанд Кобурготски коства на българите десетки хиляди жертви, а в с. Кацелова всяко пето семейство е почернено. На 29.09.1918г. България напълно обезкръвена, подписва Солунското примирие и излиза от войната. Два месеца по-късно на 11.11.1918г. Централните сили, в I-та Св. война капитулират, и в Компенските гори на Франция са принудени да подпишат примирието. Една година по-късно на 27.11.1919г. победителките принуждават министър председателя на България Александър Стамболийски да подпише злокобния Ньойския договор, а той счупвайки писалката си, го под-

писва. По този начин Фердинанд Кобурготски довежда България до първата национална катастрофа, но не и последната, защото неговия син Борис през 1940-44г., включвайки България във фашистката ос на Хитлер и изправя страната пред втора национална катастрофа.

Фердинанд Кобурготски задължава всеки трудов българин да плаща в продължение на 37 г. 2 милиарда и 250 милиона златни франка репарации на победителите.

Борис Кобурготски само от бомбардировките на София причинява 24 милиарда загуби на държавата, убитите са 5 хиляди, а ранените 4 хиляди. Към тези погроми следва да се добавят и милиардите репарации към Гърция и Сърбия / съобщение на радио Хоризонт от 25.01.2004г. в предаването "Парен влак"/. На 10.02.1947г. е сключен мирен договор с България от победените. Договорът е подписан от Кимон Георгиев и Трайчо Костов. Договорът налага 70 милиона репарации на България (на Гърция 45 милиона и 25 милиона на Сърбия).

През периода 1918-1923г. БЗНС е управляващата партия. В с. Кацелово в това време кметове са Велико Колев Велев и Стоян Иванов Велев /чолак Стоян/. Председател на дружбата е Велико Тодоров Караиванов. На изборите в 1922г. БЗНС в с. Кацелово успява да избере и народен представител – Иван Тодоров Караиванов брат на председателя на Дружбата. Радостта е кратка. На 9.06.23г. група офицери начело с Харлаков, организирани от сговористката партия на Александър Цанков и необезпокоявани от монарха Борис, по азиатски начин, с ножове нарязват министър председателя Александър Стамболийски и в страната е направен преврат. Сговористите управляват държавата до 1934г.

В очерка на С. Витанов за с.Кацелово е отбелязано, че кметът Чолак Стоян след преврата е жестоко бит от сговористите, а народния представител един месец се крие в местността "Цингора". Нищо не се съобщава за съдбата на народния представител И. Т. Караиванов след това.

В 21 Народно Събрание, на четвъртата редовна сесия от 28.10. 1926г. до 15.04.1927г., в 52 заседание на 23.02.1927г., народния представител Иван Тодоров Караиванов от с.Кацелово отправя питане към министър прецедателя Андрей Ляпчев.

Председателящият заседанието д-р Б. Вазов му дава думата да развие питането си. Водещият народен представител на БЗНС за гр. Русе Милчо Дилиянов поканва от с.Кацелово нар. представител Иван Тодоров Караиванов двамата да присъстват на организационното събрание на дружбата в гр. Русе за възстановяване на градската дружба. Събирането е насрочено в 12ч. на 6.02.1927г. Двамата отиват, но на вратата на помещението ги посрещат 3 стражари и в страни няколко цивилни агенти. Пазача в кафенето им казал, че властта е забранила събранието, появилите се дружбаша са били разгонени от стражарите, а членовете на настоятелството на земеделската дружба били арестувани. Делянов оставил чантата си на И. Т. Караиванов и отишъл до полицията да се свърже с арестуваните. В питането си Иван Тодоров Караиванов продължава: “в 12:30. на 6.02.1927г. излязох от земеделския синдикат “Зора”, за да отида на обяд. На около 50 крачки от синдиката ме заобиколиха 5 непознати лица и 1 стражар и ми заявиха, че по заповед трябва да се яви при н-ка на Обществена безопасност. Казах им, че съм народен представител и посегнах да им покажа личната си карта. Те отказаха да я видят и насила ме подкараха напред. Разчитайки на благородието на техния н-к и за да не изостря жестокостта им подчиних се да бъда откаран. В обществена безопасност нямаше никой, освен дежурния телефонист. Телефониста и стражаря излязоха, а при мен останаха 6 цивилни агенти. Те ме повалиха на пода и започнаха немилостиво да ме бият с бичове по оголените ми крака, петите, кръста, гърба и главата, като ме питаха през време на боя къде били Недялко Атанасов и Христо Стоянов. Боят продължи до като изпаднах в безсъзнание. Към 2 ч. се опомних облян в кръв. Агентите ме предвижиха, по край Дунава, към гарата, и ми заповядаха незабавно да се прибера в с.Кацелово. Под техния надзор се качих на трена за Две – могили в 18 ч. По време на прехода агентите ме следяха. Ето това е г-н министре, прокламираната от Управлението на Демократическия Сговор на 9 юни свобода, ред и законност. Господин министре, искам да ми отговорите:

- Занапред тъй ли ще вилнее Вашата полиция в гр. Русе?
- Искам да бъдат наказани побойниците. “/ интернет – www.nar.svbr... -отпечатка К. Събева/

Прословутата реплика на министър председателя Андрей

Ляпчев, че сговора и монарха управляват “со кротце со благо и малце кютек” видимо включва бой до припадък.

От литературното разследване и коментар на двете политически партии в с. Кацелово – комунистическата и земеделската се натрапват заобиколени факти, които изискват допълнително административно разследване, за да се разкрие пълната истина за тях. Това ще бъде сторено от всеки, който милее за тъжния живот на херцоите. Тук е мястото да бъде посочен и още един неизяснен факт или проблем за изясняване. По време на тоталитарния социализъм къде ли не ходиха кацеловчани. В 1966г. аз съм ги посрещал в Петербург, ами Унгария, Чехия и т.н. Но не се намери нито един да посети най-близкото място до Кацелово на около 100км. на север. Става дума за с. Кацен до Букурещ. В енциклопедията за България е написано, че в 1853г. “по-голяма част от населението на харцоите в селото се е изселило в с. Кацен до Букурещ “подгонено безмилостно от турци и черкези”. Колко подробности се биха изяснили, ако това се бе случило.

През м.юли и август 1948г. доброволно участвах в младежка строителна бригада, в обект язовир “Г.Димитров” на р. Тунджа до гр. Казанлък. От дома не ми попречиха, но и не бяха очаровани. От гр.Бяла до Казанлък ни транспортираха с открити товарни вагони. Бяхме заедно с Димитър Манолов. Бригадата носеше името “Трайчо Костов”. Отрядът, в който работихме по прокопаване на канала се наричаше “Н.Й.Вапцаров” и беше разположен в лагер №2 “В. Левски” край с. Бузовград. Паралелно с работата на канала защитавахме норми за спортния комплекс “Готов за труд и отбрана – ГТО” и слушахме лекции по подготовка на кадри за “Съюза на Народната Младеж – СНМ”. Вечер се явявахме на вечерна проверка, а често палехме и лагерни огньовете. В края на бригадата получих “Удостоверение за завършен курс за кадри на СНМ” от щаба на бригадата и подписано от командира Георги Пенчев. Храната беше нискокалорична, аз отслабнах и се върнах на село след завършването и, с подути крака.

м. юли 1948 г. - Бригадир на язовир "Г. Димитров" ("Копринка")
с. Бузовград Казанлъшко
(от с. Кацелово са Димитър Манолов и Кръстьо Малчев)

В края на м.август 48 г., преди да се възстановя напълно, от бригадата, няколко пъти се обаждаха от Околийския комитет на БКП да се явя в гр. Бяла. Аз все отлагах, но баща ми настояваше и аз отидох. Там вече работеше моят по-възрастен комшия и приятел Георги Димов Караиванов. Той ме информира, че имат спусната норма да изпратят във военните училища младежи ремсисти и тъй като аз съм бил такъв и току що завършил гимназия, имал съм съответната подготовка, трябвало да изпълня поръчението и да се явя на конкурсен изпит във Военно Морското Училище в гр. Варна на 5.09.1948г. върнах се на село, обсъждахме предложението и тъй като аз трябваше и без това да отида в казармата на есен, решихме да изпълня поръчението и заминах. Пътувайки за Варна във вагона намерих моя съученик от Русе Димитър Пенев Стоянов. Конкурсът мина, върнах се на село. Към 25.09.48г. получих повиквателна да се явя на 7.10.48г. в Морското Училище. Баща ми ме изпрати до гара Две Могили, с раница, пеша през гората и с. Пепелина и заминах за Варна, откъдето повече се връщах на село само в отпуск. Животът ми се промени коренно. Студената война набираше сила, а в това време маршал Тито скъса отношенията си със СССР.

3

През студената есен на 1948г., когато е измерена най-ниската температура от 100 години, на 7 октомври постъпих в Морското Училище, което впоследствие обикнах. Като новобранец ме остригаха и напълно гол, медицинската комисия ме прегледа, и ме облякоха в стари и големи за ръста ми униформени дрехи. Бях слаб, висок 1,76, тежах около 45 кг., а коефициента ми беше над 50. Дадох ми войнско звание “млад юнкер”. Следващите звания в училището бяха “юнкер”, “портупей- юнкер”, но до тях не достигнах, защото след 1949г. възпитаниците на училището имаха звание “курсанти”. Втора рота на 46 випуск /първа рота беше партизанската/ предстоеше да се сглобява между 20 кадета постъпили от 5 клас през 1946г. и над 80 млади юнкери със средно образование. Командир на ротата, състояща се от 4 взвода, беше мичман I ранг Иван Кардалев. Взводен командир на 1 и 2 взвод беше мичман I ранг Светославов /Стронций/, а на 3 и 4 мичман II ранг Арнаудов. Зачислиха ме в трето отделение на взвода с отделен командир юнкер Васко Ченгелиев и взводен портупей юнкер Карабаджаков от 44 випуск. Военният режим в ротата се

1948 г. Младите юнкери от първи взвод на 46 випуск
с младшите си командири:

1. пом. взводен к-р Портупей - юнкер Карабаджаков - 44 випуск
2. к-р първо отделение - юнкер Генчо Грозев - 45 випуск
3. к-р второ отделение - юнкер Чекъров - 45 випуск
4. к-р трето отделение - юнкер Васил Ченгелиев - 45 випуск

градеше по царските военни устави. Военната дисциплина беше със строги изисквания. Режимът в ротата беше с двояко значение – единия за новобранците/новоприетите среднисти, с дипломи и без такива, бригадири, ремсисти и др./, а другия за кадетския състав. Последните нямаха никаква вина за този парадокс, но новоприетите не го възприемаха. Календарно двойният подход в ротата продължи от 7.10.48г. до 3.03.49д.. когато положихме клетва. Кадетите от ротата са положили клетва в 1946г. След клетвата бавно и постепенно ротата ставаше все по-хомогенна с неизбежни компромиси за сметка на новобранците – това е всеизвестно правило.

В личен план, както новобранството, така и цялата ми военна служба премина и изтече с всички последствия от откритостта, доверчивостта, високото достойнство, което не преминаваше в дипломатия и нагаждане – все качества на харцоите. Разбира се последствията бяха във връзка и със социалния ми произход.

Изобщо живот без **п р о т е к ц и и**.

Протекция е латинска дума, която означава “защита”. В речника за чужди думи е обяснено, че протекцията е “покровителство от страна на влиятелна личност, на дадено лице в неговата работа, служба и т.н.”. За да се радвам на покровителство през военната си служба и в живота си при социализма следваше зад мен да стои “влиятелна личност” /например активен борец против фашизма и капитализма/ или с дипломатичност да си спечеля покровител, или да си купя такъв. От тези фактори аз бях лишен генерално по рождение. В пазарната икономика /капитализъм/ покровителите официално се купуват с рушвети, подкупи, корупционни методи и др. Аз пари нямах и при това животът ми протече при социализма, но не социализма охарактеризиран от великия Емил Зола. Според него “капитализмът дължи многовековното си процъфтяване на индивидуалния принцип, който благодарение на съревнованието /конкуренцията/ и личния интерес непрекъснато увеличава и подновява производството. С какво бъдещият колективизъм /социализъм/ще активизира производството на работника, щом като **п е ч а л б а т а** няма да бъде стимулиращ фактор? Това за мен /Е. Зола/ е неясно, съмнително, тревожно, слабо място, с което трябва да се води борба, ако искаме социализмът да възтържествува един ден... Но ние ще победим, защото ние сме

справедливостта... Цялото това мечтано бъдеще изглежда непостижимо, не можем да дадем на хората една реална представа за това бъдещо общество, за това сдружение на справедливия труд, при което нравите ще бъдат съвсем различни от нашите. По цели нощи не спя, по цели нощи мисля. Възможно е, за да ни опровергаят да кажат, нещата са такива каквито са, значи човешката логика ги е направила такива. Нужна е огромна работа, за да се върне реката в нейния извор и да се насочи в друго русло /долина/. Представете си едно общество, в което средствата за производство са собственост на всички, в което всички работят съобразно със своите умствени способности и физически сили и в което продуктите на тази социална кооперация се разпределят между всички пропорционално на положения труд /стр.52,53,54 от романа на Емил Зола “Пари” публикуван преди 116г. – 1891г. – Профиздат, С,1981г./. Лидерите на Социализма от Европа цели 83 години ядоха и пиha, спаха и не мислиха както Е. Зола, и не върнаха реката в нейния извор, за да и намерят ново русло, а в 1990г. го провалиха, за да тече реката в руслото на капитализма.

Социализмът, в който ние живяхме **протекционизмът** се практикуваше под формата на прилагания класово-партиен принцип при организиране на икономиката /без да се отчита, че печалбата вече не действа, от което се е плашел Е.Зола/, при водена социалната политика, при развитие на науката, при разпределяне на кадрите и т. н. Темата за класово-партийния подход, за партийните апаратчици, беше дисертабилна. Тя се защитаваше и се присвояваше научното звание “кандидат на философските науки”. Управляващата партия, тогава БКП, декларираше, че е партия на целия народ, а в същото време без свян и притеснение, във всяко направление на живота практикуваше класово-партийния подход за избор на лица за щатове и особено за синекурните длъжности в нейните, обществените и държавните структури, осигурявайки си безгласни послушници. Без протекции работех не само аз, но и всички професионалисти, но го коментирам в автобиографичен контекст.

Като млад юнкер в 1949 г. бях физически слабават, но заедно с други, като мен новобранци, без да се натискаме, ни включиха в спортен взвод и ни гонеха да бягаме по игрищата за компания на спортистите по дълго бягане, които участваха в градски

състезания. Освен това ме включиха и в гребния отбор на училището, с лодководач мичман II ранг Дончо Драгомиров и на общофлотските състезания изпреварихме само гребния отбор на Дунавска Флотилия. В кръга на шегата готвача на училището, бай Борис, искаше да му плащаме кюфтетата.

Новобранците среднисти не бяха добре дошли не само за кадетите от ротата, с още по-голяма неприязън се отнесоха към нас кадетите от следващата рота, които са били приети една година преди нас – в 1947г. /Паничаров и др./. Към тези кадети от 47 випуск през следващите години бяха приети десетки висшисти, стари моряци със средно образование от ВМФ и др. По късно като млади морски офицери в 51,52 и 53г. недоброжелателно бивахме приемани от по възрастните от нас моряшки набори- 27,28 и 29 набори и от някои стари морски офицери от флота на неговото величество цар Борис III. Този цар си е бил присвоил всичко в България-военни училища, избрани полкове от войската, дворци, гори, земи. Не му стигнаха милиардерите репарации, с които натовари българите, че сега му се реституират дворци и гори за син, дъщеря, внуци и правнуци.

Обучението в училището се водеше упорито с активно участие от наша страна, годините се нижеха, изпитите си вземах успешно, дисциплинарни нарушения почти не допуснах. За да докажа строгия режим на новобранството ще си позволя, за по любопитните, да споделя едно мое наказание от взводния командир мичман Iр. Светославов известния Стронций. В коридора пред помещението след стрелба си протривах цевта на карабината “Малнихер”. Той минава и аз се изправям да заста на мирно, но си изпуснах карабината и тя се завали на пода. За това провинение той ме наказва 1 месец без гарнизонен отпуск.

През месец май 1951г. сдадох държавните си изпити и завърших морското училище с много добър успех /4,75/. Издадох ми “Диплом за завършено висше образование” № 413 и ми се присвояваше квалификация “инженер корабостроител”.

Ротата випусници през м.юли 1951г. я изпратиха на жътварска бригада в с.Варвара-северно от Балчик. Добруджанското жито през това лято пред нас “жетварите” стоеше като стена-почти човешки бой. Работехме, надпреварвайки се, в пот, без често да почиваме-доказвахме на

каква са способни моряците.

След бригадата, непосредствено, ни разпределиха на стаж, преди производството, в корабните поделения на ВФ. Протекциите си проличаха.

Заповядаха ми да замина на стаж в Созопол на противолодъчен кораб “ОД Охотник дозорний”, който е в процес на бракуване. Командир на катера беше друг “мъченик” от 45 випуск л-т Рачев от Казанлък. Със скрити сълзи на очите си, гледах довчерашните си другари, със сияещи лица, да се готвят за заминаване.

Те отиваха на стаж на торпедните катери, на противолодъчните кораби тип “БО” и на други кораби във Варна, други в Дунавската Флотилия в г. Русе и т.н. Партийните апаратчици, които са ме проучвали, са скроили лъжата и към мен се отнесоха като към най лош и недисциплиниран випусник. Какво се бе случило научих след 10г. в Бургас. Мисля, че от ротата друг за Созопол нямаше. По това време Созопол беше най западналото село от крайбрежието, с много следи от сифилитично болни по наследство.

Катера на който се явих не можеше да плава и бойната подготовка с екипажа се провеждаше по обща подготовка-главно физическа подготовка с бягане по остров Кирил и упражнения по уредите лост, успоредка и кон. Храната в поделението не можеше да се сравнява с тази на бай Борис от училището, а реда и дисциплината - оставени на самотек. Не мога да си спомня кой оглавяваше този пункт за базиране на ВМФ тогава.

По време на следването ми в училище бях поизрастнал, за 21 годишната си възраст, но си оставах все така слаб недохранен. На едно от занятията по физическа подготовка с моряците показвах как да се изпълнява на успоредка упражнението “кофички”. Лявата ми ръка не издържа и сериозно се охлузих мишницата. В поделението на о-в Кирил нямаше медицински пункт, на катера аптечката беше запусната и не можех да дезинфекцирам раната. В последствие се получи болезнен гноен абцес. Разрешиха ми да отида в лечебницата на военно-морска база Бургас. Там медицинския фелдшер мичман Ботев сериозна помощ не ми оказва, а лекар така и не видях. Но пък к-ра на базата капитан 1 ранг Попилиев/ политическо лице от бившите школи Ш30/ почти всяка вечер проверяваше дали сме си измили

краката. При този ред на военната служба, една от вечерите на 30.07.51 г., телефона в лечебницата иззвъня и се оказа, че от Варна търсят мичман курсант Кръстьо Малчев. Беше към 22ч. и много се изненадах даже изплаших. Заповядаха ми да тръгвам за Дунавската Флотилия в г. Русе. Зарадвах се. В Созопол не бях приемал никаква материална част, личния багаж беше с мен, на другия ден си взех военно превозни документи, с превръзка на лявата ръка, с влака заминах за г.Русе.

Представих се на к-ра на флотилията. Веднага започнах лечение на абсцеса в лечебницата при д-р Гарвалов и мич. Друмев с пеницилинови инжекции. Във флотилията се бяха явили от моя 46 випуск около 30 навигатори и механици. Очакваха се речни кораби от СССР.

По време на Отечествената война (1944/45г.) Д.Ф. активно участва в миночистенето по р. Дунав, достигайки до Виена (миночистач Хр. Ботев)

Тогава командир на флотилията е капитан-лейтенант Валентин Иванов Паспалеев от 19 випуск на Морското училище.

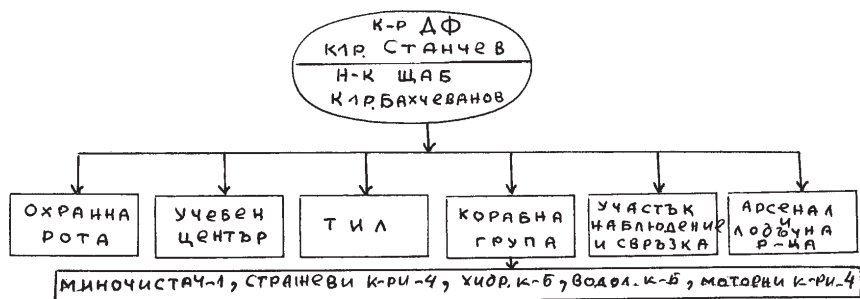
Капитан лейтенант В. Паспалев

Командир на Д.Ф-г Русе по време на II-та св. война (01.11.44-21.08.46 г.). През 1949 г. той е н-к щаб на ВМФ. Тогава, от партийните функционери във военния флот той е набеден, че е френски шпионин. В държавна сигурност го убиват. След 1990 г. същите партийни функционери, за да

скрият позорния факт го призовават да осъществи контролно плаване по Дунав с миночистачите "Х.Ботев" с к-р мич.тр.Пачо Ценов Овчаров и "Искър" с к-р Стамен Колев Стаменов продължава съвместно с

руски миночистачи до 9.8.1948г. Тогава в ДФ г.Русе пристига к-ра на съветската ДФ, който обявява българския фарватер за чист от мини. След тази дата до 1951г., както преди Втората световна война, флотилията практическа е била учебен център на военния флот, през който е преминало обучението на много матроски набори. Например в 1934г. матрос е бил знатния певец на народни песни Борис Машелов, който е събирал много слушатели на крайдунавския булевард съобщава негов сънародник от Белене на 23.2.2003г. в нощен хоризонт. Във флотилията служи и убития антифашист Йордан Лютибротски.

Във флотилията служих от 1951г. до нейното разформиране. Когато пристигнах тя имаше следната организация:

Числения състав достигаше до 200 души. Те осигуряваха наблюдението на Дунав, поддържането на казармения и складовия район и отбраната му.

Единствения миночистач беше национализирания буксир на П.Пъргов. Той имаше следните данни: дължина 40м., ширина 4м., газене 1,2 м., скорост без трал 20км.ч./ 30км. – ч., с трал 10 и 15 км. ч., соленоиден трал, акустичен трал, зен. Автомат “Оерликон”, миноподемност 10бр. мини Б-40. Командир на миночистача е бил мич. 1 р. Георги Христов, който е провеждал контролно миночистене на фарватера и в канала на о-в Вардим от 1948 до 1950г.

Стражевите катери са осигурявали отбрана на границата и са имали следните данни: дължина 15м., ширина 3м., газене 0,9 м., зен. автомат “Оерликон” миноподемност 6бр. мини Б-40.

Голяма промяна в организацията и състава на флотилията предстоеше да се случи в началото на м. август 1951г. За тази

промяна в “Историята на ВМФ”, под редакцията на адм. И. Добрев, е отбелязано само с едно изречение, че “за отбраната на Дунавската граница са доставяни от СССР бронекатери и електромагнитни миночистачи”. Редакторите са целели да омаловажат значението на флотилията, участвала в 5 войни, защото е съкратена през 1960г. по най-неграмотен начин. Неграмотен начин, защото както до сега така и днес, а и в бъдеще, тя от речна посока най-ефикасно може да се защитава обектите по реката, както с национално, така и от регионално значение /АЕЦ/, тя би осигурявала с мобилизационна готовност противоминното наблюдение и отбрана на речния фарватер в случай на нужда и митническият контрол. Преди 126г. /началото на м. май 1879г./ княз А. И. Дондуков-Корсаков обосновава създаването на Дунавската флотилия, която в бъдещето “ще носи Брандвахтената служба, ще съдействува на крайбрежните митнически органи и ще осигурява военните превози по реката в мирно и военно време”. Тези специални задачи изобщо не могат да изпълнят сухопътни гранични, полицейски и митнически части. Ясните препоръки от преди 126г. и текущите проблеми по реката не можа да проумее командващия на ВМФ в 1960г., а и отговорните държавни фактори до сега.

В личен план, моя стаж в Созопол и предстоящата промяна във флотилията, през м. август 1951г., по категоричен начин очертаха моята бъдеща 40 годишна служба във военния флот. Но тогава аз не го проумявах.

От 3 до 5 август 1951г., строени на брега на лимана, посрещаме идващите речни кораби /бронекатери – 10 бр. и 2 миночистача/ от Дунавската флотилия на СССР в Измаил, водени от щабен кораб. На следващия ден в 8 ч. бяхме строени на плаца пред щаба на флотилията – 15 души навигатори и 10 механици мичман курсанти от 46-ти випуск на Морското училище. Началник щаба на флотилията к. 1 р. Бахчеванов, в присъствието на командира на флотилията, представителите от щаба на флота, политически органи и гости от руските кораби, четеше първо имената на десетях командири на бронекатери /Ст. Паунов, Ст. Златев, Марин Йорданов, Димитър Пенев, Владимир А. Криван, Симеон Димитров, Желез Недев, Христо Събев, Пантелей Петров и Станислав Борисов/. Аз не си чух името и си спомних картината в училището преди 2 месеца, когато гледах сияещите лица на

съвипускниците определени за торпедните катери, а аз със сълзи на очи в тоалета преживявах унижението си. На плаца в ДФ исках да се отвори земята и да изчезна от света, слушайки високите и отривисти отговори на съвипускниците си, които искаха да покажат своята готовност за вярна служба във военния флот на род и родина. Те нямаха никаква вина за моите мъки и аз не им се сърдех. Някои от тях ме поглеждаха с другарско съчувствие. Други от тях с течение на времето започнаха да допускат, че сам си виновен. Тези мои мъчнотии си ги премислех много по късно, когато гледах филма “Децата на Арбат”.

За морските офицери, които в режима на социализма са убивани, уволнявани по целесъобразност, недопускани да заемат подходящите им длъжности, умишлено са им били замълчавани героичните постъпки. /Николай Давидов, Димитър Георгиев/ а със заобикаляне на професионалните успехи са над 100 случая във военния флот. Имената на някои от тях са посочени в юбилейния брой на вестник за отбелязване на 115 години Морско Училище на стр. 8 в 1998 г. с общото определение, че са пренебрегвани. Цитирам: “...пренебрегнати до сега командири и преподаватели, като адмиралите Валентин Паспалеев, Иван Вариклечков, Сава Иванов и капитаните първи ранг - Димитър Енев, Иван Кардалев, Георги Пецов. Тодор Цицелков, Христо Кукенски, Атанас Кмберов, Любомир Давидов, Димитър Живодеров, Филип Недялков, **Кръстьо Малчев Маринов.**”

Единадесетия по ред в списъка на н-к щаба на флотилията бях аз, назначен за командир на електромагнитен миночистач №11, а за командир на №12 беше назначен Атанас Костов Насков, но той само прие миночистача и непосредствено след това го сдаде на боцмана. Върна се във Варна и го назначиха на почетна длъжност в Морското училище, на която той с благия си характер и мощен глас дълги години водеше парадните роти на училището.

Назначените командири на бронекатери и механици бяха приветствани от назначения командир на дивизиона к.л. Петко Бонев. Нас от миночистачите нямаше кои да ни приветства, защото в същия момент до тогавашния командир к.л. Пеню Атанасов беше назначен в щаба на флотилията. На следващия ден, когато започвахме да приемаме материалната част от русна-

ците се разбра, че класово партийния подход дал възможността на моите съвипускници Георги Захариев да бъде назначен за командир на дивизион миночистачи, а Енчо Михайлов за за н-к щаб и шурман на същия дивизион, макар че същите още не можеха да маневрират с катерите. След приемане на миночистачите от руснаците, свикнах много бързо да управлявам маневрите му. Спомням си, че още в края на м. септември 51 г. ми заповядаха да отбуксирам от о-в Люлек понтон с дърва и други инструменти, с които се е работило през латото на острова. След приемането на миночистача подписах Протокол в който беше и записана цената му – 12 хил. лева. Цената на бронекатерите, ми казаха съвипускниците, че е 25 хил. лева. Получените речни катери бяха със следните данни;

– Бронекатерите: водоизместване 50т., дължина 35м., ширина 4,5 м., газене 0,8 м., скорост 15/20 кл./ч., двигатели 2 бр. бензинови “Холскот”, носова и кърмова башни с 76 мм. оръдия, зенитен автомат с купол на рубката 12,7 мм. двустволна картечница, миноподемност 20 бр. мини Б - 40.

– Миночистачи: водоизместване 12т., дължина 20м., ширина 3,5м., газене 0,7 м., скорост 6/9 кл./ч., двигател 1 бр. “ЗДб”, генератор за прав ток 110 в. за нек. трал, зен. автомат на машинния кожух 12,7 мм. карт. “ДШК”, соленоиден трал “КЕМТ – 2”, акуст. Трал “БАТ – 2”, конт. трал “ОТШ”, миноподемност 4 бр. мини Б-40. Дивизиона миночистачи вече имаше 3 миночистача и 4 вехопостъвача.

Новополучените речни катери не бяха нови, те са били използвани по време на втората Св. война.

Състава на флотилията нарасна до 3 пъти, достигайки до 700 души. Приемането на речните катери беше така организирано от руските адмирали и българските командири, че официалния акт за вдигане на българския военно-морски флаг на катерите, да съвпадне с часа и датата от преди 72 години /8 ч. 12.08. 1879г./, когато с подарените миноноски и моторни катери от Русия на България. Била създадена българската Дунавска Флотилия, която се явява люлката на военния флот на третата българска държава. То беше много тържествено. Екипажите построени, разцветките с флагове готови, на брега на Лимана бреговия личен състав построен начело с командира на флоти-лията и командващия и гостуващите руснаци и българи, под звуците на склянките и

гарнизонната военна духовна музика, бавно и тържествено се вдигаха флаговете. В същото това време в гр. Варна се е вдигал флага на новоприетите два базови мино-чистача пр. 254 и два рейдови миночистача пр. 255 – К. Разбира се, че и там е било тържество, но не с тези исторически мотиви, с които това се случваше на брега на река Дунав в 8 ч. на 12.08.1951 година.

Следваше сглобяване на съставните поделения на флотилията, а и като цяло флотилията, за преден пост срещу отцепилата се от соц. лагер Титова Югославия. Такъв е бил мотива, вероятно на главното командване, за дислоциране в гр. Русе на такъв мощен дивизион бронекатери. При това почваше изграждането на стратегическия обект, като Дунав-мост Русе – Гюргево. Но командването на ВМФ, под натиска от горе, продължаваше вече години наред, “очистването” на флота от: царските морски офицери”. Предстоеше освобождаването на командира на флотилията к.1 р. Стефан Станчев. Моя проблем в сравнение с тях е бил нищо. Пет и половина години бяха изминали /м. март 1946г./ от времето, когато във Фултън У. Чърчил провъзгласи започването на “Студената война” със социализма. Тя набираше сила и се водеше Корейската война. Съветския представител в ООН Малик правеше предложение за мирно споразумение. При подобна обстановка в есента на 1952г. командира на флотилията беше уволнен и на негово място назначиха к.1 р. Груд Янчев Пожарски, не нелегален деец на БКП, а активен, действащ, нелегален партизанин в горите край Варна. Това не му помогна да преуспее в службата си във ВМФ. Спомням си, че още с идването си той проведе с всички новоназначени командири на катери във флотилията щурмански поход до границата с Титова Югославия. Стигнахме до р. Тимок, с бинокли гледахме устието на реката. Много добре подържания хидрографен кораб “Дунав” направи поворота и се върнахме. За н-к щаб на флотилията беше назначен к.3 р. Георги Христов. В щаба на флотилията бяха назначени:

- флагмански щурман к.3 р. Казанджиев,
- “ артилерист л-т Филков,
- “ миньор к.л. Лефтер Апостолов
- фл. Свързист к.3 р. Венков
- фл. Механик к.л. Васил Христов

През м. декември 1951г. в щаба ме извика кадровика на ВМФ к. 1 р. Демирев, за да ми каже, че флота изпитвал нужда

от млади офицери миньори и за това ме изпращали от 1.01.52г. на “съкратен курс за офицерски състав” /СКОС/ за миньори. Сдадох длъжността и на 1.01.52г. бях във Варна. Там бяха още 6 мои съвипускници - Й.Цонев, З.Илиев, С.Кънев, И.Цветков, Ил. Горанов и Н. Котов. Курса бе открит от н-к на М. У-ще, който ни поощри, че този курс е по подобие на курсовете за ротни к-ри в армията. Предстоеше ни 8 месечно интензивно обучение, в особеностите, спецификата и тънкостите на морската-миньорска дейност във военно и мирно време. Тя е напълно непривлекателна за инженерите-корабоводители и инж, механици от флота, а и доста рискована. Не е случаен факта от историята на военният флот, че жертвите и героите от войните са преди всичко офицери, подофицери и моряци от минозаградните, миночистачни кораби и торпедоносци. При подбора на офицерите, подофицерите и моряците в мирно време за морски миньори, с отделни изключения, поради хоби, са избрани лица без протекции. В този ред на мисли си спомням опасението на баща ми и на моя сват Дяко Игнатов. Последния е най възрастния участник в първата фаза на отеч. война, мобилизиран защото е членувал в сговора. Корпуса, в който той беше в Македония го плениха немците и той, като пленник, едва се спаси въшлясал и болен. Като се върна го изпратиха в затвора. Та те ми казваха “Кръстьо, с тебе ще мерят дълбоката вода!” тук е мястото да констатирам, че те са били прави. Великите българи Алеко Константинов и Александър Стамболийски най точно са определили ролята на протекционизма с едно изречение “ШУРО-БАДЖЕНАЩИНА”. Тя е всечовешки порок за всички общества-за робовладелци, феодали, капиталисти, фашисти, комунисти и съвременни демократи, които с висша демагогия изпращат децата си в лицензирани университети на запад, но не в Ирак, Косово, Авганистан.

Преподавателите ни по специалните дисциплини/ торпедно, минно, миночистачно, противолодъчно оръжия/ бяха все стари офицери, участвали във войната. Само Емил Жечев, току що се върнал от обучение в Петербург, и си беше избрал да ни обучава по “Бойно използване на торпедното оръжие-БИТО”. Останалите преподаватели бяха: Торпедно оръжие-Харалампиев, Минно-Стоянов, Противоминно-Рашко Василев, Противолодъчно Данаилов и Амьорков. Характерно, както за тези препода-

ватели, така и за всички стари морски офицери, е да не съобщават литературните си източници от които се готвят. В учебниците написани от тях няма нито един източник-като че ли всичко те са сътворили и измислили. Това е било инстинкт за самосъхранение пред, слухтящите партийни апаратчици, но последните с нищо не се съобразяваха- те имаха свои инстинкти- да заемат по скоро местата им. Сега авторите на учебници/ публикации, дисертации/, за да подсилят ерудицията си, сочат, че са ползвали стотици източници и на чужди езици, които не знаят/ справка дисертация на тема “Защита на кораба при особени обстоятелства”. Тогава, преди 55 години, имаше и непростими парадокси. По минно оръжие освен контактните мини, Стоянов и Жечев, ни запознаваха и с две неконтактни мини-английска “С-300 индукционна” и немска тип “0” магнитна, които били разоръжени в нашия флот едва ли не от тях двамата. Както и да питахме точен отговор не получавахме. Аз преподавах в Мор.У-ще 30 години минно оръжие, много се интересувах и до истината не достигнах. В ДФ, като фл.миньор разбрах, че там е разоръжена английската С-300, но кой точно не ми казваха. След пенсионирането ми, беше ми предложено в 2002-2005г. да пиша по историята на миночистачите и минното оръжие. Задълбочавайки се в архивните източници намерих, че немската магнитна мина е разоръжена в Созопол от мич. 1 р. Димитър Георгиев от Горна Оряховица, подпомогнат от школьник Н. Мисирджиев и мичман Лозан Петков, а английска индукционна мина С-300 в ДФ от мичман 1 ранг Никола Давидов Иванов, подпомогнат от мичман Лефтер Апостолов. В руския флот лицата разоръжили непознати нек. мини са герои, за които се снимат филми. Историците в българския флот са им поставили снимките в музеите под общото число на участници във втората Св. война, произнасейки решението, че участниците във войната са хиляди. Познавайки сложността на неконтактните мини, за мен това е неграмотност и кощунство.

Завърших съкратения курс за офицерски състав – СКОС и на 16.08.1952г. ми е издадено “Свидетелство” №1738 за завършен курс по специалност “Миньор”. По тази специалност работих във военния флот до края на службата си на различни мирновременни и военновременни длъжности. Предлагаха ми, поради отличния успех, да остана във Варна, но аз си избрах ДФ и се

Мич. 1-р. Димитър Георгиев Георгиев от 32 випуск на морското училище. Командир на миночистачите в Созопол (м. август 1944 - 1946 г.) С риск за живота си на 04.10.1944 г. обезврежда неконтактна магнитна мина, немски образец.

Непризнат герой миньор от II св.в.
Уволнен от ВМФ през 1946 г.

Школник Мисирджиков от миночистачите в Созопол. Помогнал на м. 1-р. Георгиев при обезвреждането на неконтактната магнитна мина на 04.10.1944 г.

Непризнат герой миньор уволнен от ВМФ

върнах там. Длъжността ми к-р на миночистач беше заета и мен ме назначиха за “дивизионен миньор” със заповед на к-щия на ВМФ № 0230/24.06.52г., на която останах до края на 1955г. За командири на новополучените миночистачи бяха назначени снетите от длъжност командир на бронекатер, мои съвипускници, Станислав Борисов и Пантелей Петров, а к-р на миночистача “Дунав” бяха назначили мл. л-т Калчо Добрев от Ш30, с паралелен курс в Морско училище, видимо с протекции. Длъжностите дивизионни специалисти бяха попълнени – щурман Енчо Михайлов той и н-к щаб, артилерист Аврам Георгиев, миньор аз, свързист Борис Павлов и механик Иван Крумов. Провеждахме занятия

Мичман 2 р. на Морското училище ит 35 випуск.

Николай Давидов Иванов
Миньор в Дунавската Флотилия през II св. в. С риск за живота си през м. април 44 г. разоръжава неkontaktна индукционна мина английски образец (С 300) Загинал от нежелателен разрив на подривен патрон преди Никулден 1944 г. Непризнат герой миньор.

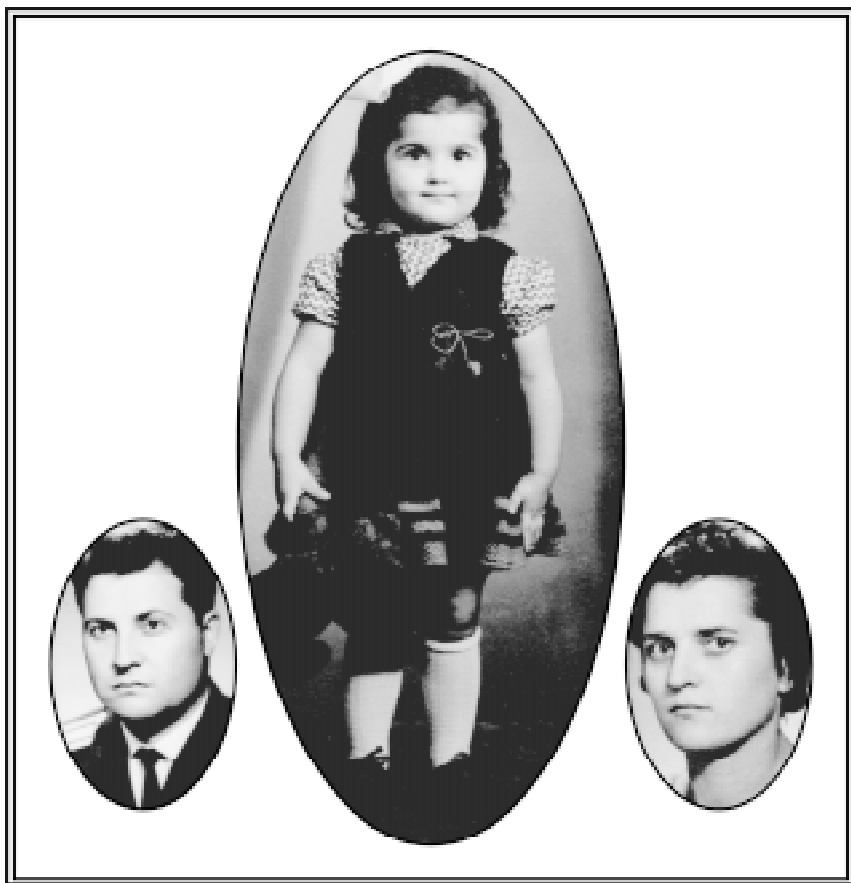
Помощ му оказва кондуктор
Лефтер Апостолов.

изпълних задачите. Заживяхме в моя хазаин, като ученик, дядо Дончо Длчинков. Работа й намерих в “Зърнени храни” с помощта на др. Апостолов – брат на моя старши специалист флагманския миньор на флотилията Лефтер Апостолов. В живота ми преминаваха четирите най-трудни години от живота ми – когато търсех квартира, баща ми почина, роди се дъщеричката ми. В първите си две години тя боледуваше и от бронхиална астма.

всеки със съответните моряци специалисти, а аз с миньорите и плавахме с миночистачите при отработването на огневите, специалните и курсовите задачи. Същата година есента, вместо да замина в отпуск с див. механик Иван Крумов, както се договорихме, аз се прибрах в село. Кметът, политзатворникът, Иван Колев, ме посрещна с репликата “Ти още не си ли уволнен?” зачудих се много, но не можах да си го обесня. Продължих отпуска и на 4.11.52г., за изненада на всички, сключих граждански брак с Калудка Димитрова Ангелова. Аз постъпих точно, както бяха постъпили преди мен брат ми и сестра ми. Брак без годеж и без продължителна предварителна връзка. Баща ми и майка ми приеха решението ми с разбиране, а нейните родители не. Натоварих се с непосилни задачи – да търсят квартира за семейство в Русе и работа за жена си, която беше завършила селско стопански техникум в с. Две Могили сега град. В продължение на 4 до 6 месеца

През лятото на 1956 г., във военната болница, почина баща ми. Командира на флотилията ми разреши да ползвам линейката на флотилията, за да транспортирам трупа му до село, за което му останах крайно благодарен.

Флагманския миньор на ДФ бяха в продължение на две години със заповед на к-щия на ВМФ от 1.12.55г. до 1.11.57г. Командира на флотилията беше много настоятелен в базовия район да се организират учебни кабинети. Кабинет по моно-трално оръжие с мич. Никола Маринов, който завеждаше мино-подривното имущество на флотилията направихме. Тогава в

Кръстьо Малчев

Маргарита Кръстева

Калудка Димитрова

кабинета беше възстановена като действащ експонат английската индукционна мина С-300, разоръжена от мич.1 р. Никола Давидов Иванов преди 12 години /пролетта на 1944г./При закриване на флотилията, тя беше пренесена в гр. Варна, а в 1963г., аз я изложих в минотралния кабинет на Морското училище, където е и до сега.

Дунав мост Русе – Гюргево беше открит през м. май 1954г. с присъствието на Вълков Червенков и Георги Гьоргиодеж, посрещнати от парадна рота на ДФ, с ротен катер к.3 р. Петко Бонев и взводни катери Димитър Пенев, Кръстьо Малчев и Светослав Славов. След месец време, около 11.06.54г. той беше облетян от противникови самолети към полунощ. В града и флотилията бе обявена въздушна тревога. Всички на дело се убедиха, че НАТО е агресивен блок, че студената война може да стане гореща. По този повод бронекатерите бяха

1957 г. Командването на миночистачите от Д.Ф. г. Русе /от ляво на дясно/

1. Командир к.л. Кръстьо Малчев Маринов
2. миньор на миночистачите - к.л. Стоян Коцев
3. н-к щаб на миночистачите - к.л. Дянко Кирилов (партизанин, бивш кадровик на флотилията, който многократно е искал все нова автобиография от к.л. К. Малчев, за да се докаже лъжата за него от с. Кацелово)
4. политически офицер - к.л. Димитър Христов

разсредоточени по реката, за да осигуряват ПВО на моста, съвместно със зенитните части в русенския гарнизон. Този режим продължи 6 месеца. В 1955г. се проведе първото съкращение в БНА с уволнението на 18 хил. души. Тогава в ДФ бе съкратен отряда стражеви катери и пункт за базиране Лом. В отговор на агресивността на НАТО на 14.05. 55г. бе създадена “Организацията на Вършавския Договор”. В тази връзка се провеждаха съвместни учения от флотилиите на СССР, Румъния, Унгария. През лятото на 1958г., когато бях назначен за командир на отряда миночистачи, флотилията участва в съвместно учение с румънската флотилия. Командира на флотилията и оператори от щаба на БМФ и ДФ, с миночистача Дунав, бяха в Измаил за ръководство на учението. Корабите на флотилията бяха разсредоточени на о-в Люлек и Комадину /км. 505-510/. На миночистачния отряд беше заповядано да осигури походно противоминно охранение на съветски КОН, съвместно с румънски миночистачи, от километър 430 – ко клм. 500 / Тутракан – Русе/. Командир на конвоя беше командира на българския отряд миночистачи. При посрещане на КОН под Тутракан на него беше прехвърлен офицер за връзка/ отрядния миньор к.л. Стоян Коцев/. КОН беше проведен зад трал, съвместно с румънски миночистач, който вместо трал буксираше плавец. Фактически беше воден съветския транспорт “Волга”. При километър 500 транспортът продължи срещу течението, а миночистачите заеха местото си на о-в Люлек.

На следващия ден, много горещ през м. юли, бронекатер разсредоточен на о-в Камадину с командир л-т Дойков и механик л-т Лазаров си взриви. Първа помощ му оказа миночистач №11 с командир на отряда. Жертви нямаше, но до 7-8 души заедно с командир и механика бяха силно обгорени. Те бяха отведени до пристанище Русе и след това лекувани в продължение на месеци. Разследване имаше, но обявени резултати не! В резултат на произшествието един от двата отряда бронекатери беше консервиран.

В края на 1958г. се проведе второ съкращение на БНА с още 23 хил. уволнени. От ДФ бяха уволнени 50 бр. офицери старшини и волнонаемни.

1960 г. Миночистачните катери в лимана на Д Ф в гр. Русе преди ликвидирането на флотилията от командващия на ВМС - адм. И. Добрев. К. Малчев, Ст. Златеви и Желез Николов от 46 випуск на М.У. мич. Мъжжаров и Божан Ангелов - к-ри на миночистачи.

За 7-8 г., след попълването и през 51г., флотилията, благодарение на добронамерените ѝ командири, беше се развила,

1958 г. на пристана в Остров (км. 661) при шурмански поход с командира на Д.Ф.

от ляво на дясно:

1. к. л. Якимов- к-р на участък СНИС
2. к. л. Димитър Пенев - к-р отряд бронекатери
3. к. л. Георги Христов - к-р на Д.Ф.
4. к. л. Кръстьо Малчев- к-р на миночистачи
5. Димитър Марчев - к-р стражеви катери

като едно мобилно поделение напълно адекватно на новите изисквания наложени от атомната опасност за разсредоточено базиране на корабите. Тя разполагаше с две плаващи бази, които позволяваха на плавсъстава за мобилно битуване и провеждане на бойна и тактическа подготовка по цялата дунавска граница – това бяха плав-базите “Огоста” и “Новата плав база” приета за експлоатация, когато командир на флотилията беше к.1 р. Георги Христов, а заложен за строеж в корабостроителния завод по времето на к.1 р. Пожарски. Пълно неразбиране на условията на р. Дунав проявяваха съответните специалисти от щаба на ВМФ и принуждаваха командуването на флотилията да строи закрит КП с пръти и кал в района на горивните складове РГК/ резерват на главн. к-е/ срещу главата на о-в Люлек. Радио – връзката от него не можеше да покрие протяжността на дунавската граница с дължина 471кв. След пожара на бронекатера флотилията нямаше никакъв шанс пред командващия на ВМФ да оцелее – там бяха на мнение, че тя носи само извънредни произшествия на военния флот. Дните и бяха преброени.

На плаца пред щаба на флотилията все така стоеше, на несменна вахта, камената фигура на моряка, с флагче в ръка и вперил поглед в незавидното бъдеще на флотилията. Фигурата е издигната по идея на един командир на флотилията в 1930 г., който не е допускал, че по такъв безцеремонен начин ще бъде ликвидирана в 1960г. Той е чествал с фигурата 50 години от създаването ѝ. Този командир е кап. 1 р. **Иван Михайлов**. Фигурата е открита на Никулден 1930г. Изработена е от русенския скулптор Владимир Владимиров. За укор на всички, които са забравили, под фигурата са издълбани думите “**От тук почва българското морячество**”. /стр. 94 от “Преживелици на един руснак в България” под редакцията на Марияна Бърчева, Русе, 2005г. Рег. ист. музеи/.

Беше август 1960г. точно 9 години след 1951г., когато флотилията беше обновена и 81 години, след нейното създаване на 12.08.1879г. Тържественост и радост нямаше – точно обратното – трагедия и крайно мрачно настроение бе обхванало целия личен състав, като че ли беше злят с вряла вода и стресиран до краен предел. Имената на героите от флотилията и активното ѝ участие в петте водени войни от България, съпричастността ѝ по избиването на Олимпи Панов, Атанас Узунов, героите от защитата на

Доцент, доктор на военните науки, инж. кап. I р. (О.З.)
Кръстьо Малчев Маринов
1980 г.

крепостта Видин в 1885г., и другите учасници в русенския бунт на русофилите, срещу забравилите ролята на Русия за освобождаването на България от 514 годишно турско робство, почти не бяха известни на този покрусен личен състав. Но от изложените мини пред щаба на флотилията и другите детайли в казармения район, всеки по свой начин усещаше героичната история на флотилията. Историческите факти не бяха известни на личния състав от флотилията, защото три режима се бяха сменили и филтрирали историята, за оправдаване на своите мотиви при извършване на поредните погроми на територията на измъчена България. Това са жестокия антируски режим на Стамболов, царско-фашисткия режим на кобургиите/баща и син Фердинанд и Борис/ и тоталитарния режим, почти личния на Тодор Живков и преките му слуги подръжници, които го избираха в продължение на 34 години/1956-1990г./ на конгресите на БКП за несменяем лидер. Един от тях през август 1960г., с достойнство за изпълнен “тежък” партиен дълг и демагогска покруса, обяви решението за закриване на Дунавската флотилия.

От отдел кадри в щаба на ВМС, във флотилията беше пристигнал к. I р. Каменов да обяви решението за бъдещата съдба на офицерите и другите служители. Мен също ме извика в щаба на флотилията, за да ми обяви “ще ме прави по-голям командир във военно-морска база Бургас”. Тежко въздъхнах, защото както при моя стаж и при назначаването ми за к-р на миночистач, който успешно се управлява и от старшини, сега постъпвах с мен по същия начин. Всички се отправиха към г. Варна и само аз в Бургас. Мълчеливо приех решението и си излязох. С право с мълчание съм приел решението, защото след това разбрах, че

това е бил експеримент с един дунавски офицер за една година. Местих багаж и семейство от гарнизон Русе, в гарнизон Бургас и есента на 1961г. в гарнизон Варна. В същата година дъщеричката ми започваше училище в първи клас. Този експеримент се провеждаше не зависимо от резултатите от моята служба, както в ДФ така и в база Бургас. Класово партийния подход беше безкомпромисен, особено за едно бедно селско момче, макар и да е член на БКП и да е членувал в РМС, но е лъжливо оклепан, при това без протекции.

Комадир на ДФ ми заповяда в края на м.септември 1960г. да пребазирам миночистачите, пр."мчка" от състава на отряда, във военноморска база Варна, а миночистачите речен проект да оставя в лимана на флотилията. Миночистачите бяха подготвени и проверени, боцмана той и лоцман на отряда, ми откорегира навигационната карта на р.Дунав и рано сутринта/6.00ч./ отблъснахме с курс по течението за румънското пристанище Сулина. Там ни очакваше базов миночистач пр.254 с к-р к.л. Куманов, който щеше да ни лидира до Варна. В лимана на флотилията останаха две плаващи бази, 9 бронекатера/ единия беше пожарен/, 3 речни миночистачи и отряда катери със спомагателно назначение, като в корабно гробище. От рейдовия пост на изхода на лимана до дунав мост Русе-Гюргево сирените на миночистачите виеха на умряло, а ние по катерите си бършехме сълзите. Никой не ни изпращаше, а и азщо ли? Прехода от Сулина до Варна мина нормално и към 19ч. пристигнахме на военния кей пред ОХРА Варна. Никой не ни посрещна, даже и хвъргалата нямаше кой да поеме. Доложих на Оперативния Дежурен във щаб ВМФ, че сме пристигнали. След около час дежурния по дивизион ОХРА ми предаде заповед да построя на брега личния състав. Пристигна н-ка на оперативния отдел от щаба на ВМС Вальо Пеев да ни приеме. Не чух очакваното "Добре дошли". Вместо това студен и високомерен поздрав за "речните моряци". На мен ми беше заповядано на другия ден да се представя на командира на военноморска база Бургас, без да сдавам миночистачите и личния състав. С министерска заповед №0590 от 15.10.1960г. съм бил назначен за к-р на отряд редови миночистачи пр. 255-К, от състава на 6 дивизионни миночистачи. Както ми заповядаха така и постъпих. В дивизионна и в отряда ме посрещнаха безразлично, като "спуснат парашутист".

Считаха, че ме пробутва някакъв шеф-те не знаех моята истина, но по късно я научиха. Предстоеше ми трудната задача да изучавам материалната част и миночистачите и да полагам изпит за правоуправление на рейдов миночистач. Изобщо да се доказвам. Имах натрупан опит и няхах проблеми. Междувременно се оказа, че офицер граничар го местват в г.Русе и ми предложи да си заменим квартирите. Съгласих се и трябваше багаж, който съм събирал 9 години да го натикам в малък камион и да го пренасям в Бургас. През пролетта на 1961г., когато изстреляха Гагарин в космоса и дали преди това или след това, имаше слънчево затъмнение, рейдовите миночистачи плаваха интензивно за отработване и сдаване на курсовите, огневите и специални противоминни упражнения и задачи. В същото време се провеждаше усилена подготовка за изпълнение на бойна задача зададена от командващия на ВМС. Минните заграждения в операционната зона на ВМС, поставени по време на втората св. война, от 1944г. до м. октомври 1948г., според известните координати на същите, са протралени чрез координиране на миночистенето по способа за определяне местото на миночистача “по два хоризонтални ъгъла”. Общо в операционната зона на ВМС, в този период, са унищожени 1280 бр. мини под ръководството на офицери миньори, жертвали своя и на подчинените си живот, но първоначално почистили морето от коварното минно оръжие. Имената на миночистачните командири са: Д.Паскалев, Димитър Георгиев/ разоръжил немска магн.мина/, за периода 1940-44г. Васил Пеев, Петър Рашеев, Неделчо Сяров, Рашко Василев. Имената на офицерите миньори специалисти са: Стефан Стоянов, Христо Димитров, Имената на подофицерите миньори са: Дончо Баръмов, Лозан Петков, Димитър Беров, Иван Янков, Ангел Калчев./стр.152,3 от Историята на БВМФ,ВИ,С,1989г./

Независимо от героичните действия на тези миньори, способа за координиране използван от тях не осигурява необходимата безопасност за корабоплаването. С тези мотиви, преди отпечатването на навигационните карти с фарватерите за безопасно плаване, се е наложило в райони отдалечени от брега, да се провежда контролно бойно миночистене с надежно координиране на миночистенето, като се използва станция “РИМ”. Поради това на отряда редови миночистачи пр. 255-К 4бр., от състава

на 6 дивизион миночистачи, във военно морска база Бургас, беше заповядано“ да проведе контролно бойно миночистене на фарватер от входната точка на пристанище Варна до н.Калиакра с дължина 20мили и ширина 2 мили. “Задачата беше успешно изпълнена през м. май 1961г. от миночистачна група с к-р Кръстьо Малев Маринов и командири на редови миночистачи Давидов, Хинов, Здравков и Велев. След представяне отчета за миночистенето Хидрографна Служба на ВМФ отпечатва морска карта №1251 мащаб 1:250000 първо издание в 1964г.

В антракта при обработване
отбраните на отряда

1961 г. Във военно-морска база Бургас командир на отряд рейдови миночистачи проект 255-К /Кръстьо Малчев Маринов/, с тактически нонера РТЦ-73 /командир Велев/, РТЦ-74 /командир Здравков/, РТЦ-75 /командир Хинов/, РТЦ-76 /командир Давидов/ от шести дивизион с командир Трифон Йотов

група офицери от отряда.

В Историята на ВМФ, ВИ от 1989г., на стр. 157 е написано, че “миночистенето на Черно море продължава до м. октомври 1948г.”, но за офицерите, старшините и моряците от “Отряд рейдови миночистачи пр. 255 – К”, от състава на 6 дивизион миночистачи, бойното миночистене продължи до края на м. май 1961г., за което те бяха и финансово обезпечени.

След приключване на контролното миночистене, отряда рейдови миночистачи се завърна в постоянната си местостоянка в база Бургас, а аз доложих на командира на базата, че личния състав на отряда е изпълнил поставената задача. В отговор к.1

р. Петър Калчев ме попита – защо не съм му донасял в процеса на изпълнение на задачата за получаваните резултати. Отговорих му, че не ми е бил даден нарочен свързочен канал от флагманския свързист на базата, а ежедневни донесения съм правил до ОД на ВМС, както ми е било наредено от оператора по ПМО в щаба на ВМС к.1 р. Йовчо Тодоров Георгиев. Последния, след тежкото извънредно произшествие в 6 дивизион миночистачи през пролетта на 1961г. беше назначен за командир на същия дивизиона, а до тогавашния командир на дивизиона Трифон Йотов беше уволнен. Уволниха и командира базовия миночистач Живко Иванов. Партийните апаратчици – зам. командира по пол. част на дивизионно го издигнаха за н-к пол. отдел на базата на местото на к.1 р. Кювлиев, а зам. командир по пол. част на базовия миночистач Паскалев беше издигнат на местото на Драгнев. Социалните мотиви на моряците от базовия миночистач, да организират нелегална група, която да убие командира си и да отвлече миночистача в Турция са били в ръцете на политическите офицери и командира на кораба, освен ако няма намеса на турското разузнаване. Имаше съдебен процес на който се искаше смъртно наказание на моряците, но бяха осъдени на 10 години строг тъмничен затвор.

Началник щаб на 6 дивизион, тогава беше, моя съвипускник Зограф Илиев. Той имаше човещината да ми даде да прочета, каква лъжа се вие около мене в продължение на дълги години. Когато са ме проучвали от родното ми село прочетох да са написали, че “младежа е бил член на РМС, но същия има братовчед Иван Генев Качаров, който като полицаи в Търново е убит от народната власт”. Той е от моето село, но не ми е никакъв братовчед, нито близък и тази лъжа си личи от имената ни. Няма начин тази лъжа да не е била разбрана от съответните органи, но отношението към мен в продължение на 43 години не се промени. Вероятно не са ме съкратили, защото успешно съм изпълнявал трудни и рисковани професионални длъжности. Към края на м. август 1961г. в момент на откровеничене, моя съвипускник, който беше командир на дивизиона десантни кораби Георги Захариев, имаше доблестта да ми каже лице в лице, че за излизането от базата той ми е “помогнал”. Аз не съжалявах, че се прибирам във Варна, а само го погледнах със съжаление за падението му.

1961 г. к. 3 р. К. Малчев с дъщеричката
пред входа на Морското училище

Началник на катедрата беше к.1 р. Бойчо Марев, а негов заместник к.1 р. Г. Антонов. Марев беше от морските специални школи, но около 1951г., заедно с асовете антифашисти, беше завършил в Петербург военноморската академия – видимо, като добър слушател, но без практика в службата по кораби от ВМФ. Бях назначен на местото на уволнения тогава, мой преподавател по Бойно използване на торпедното оръжие, Емил Жечев. Мой колега миньор беше Шейтанов. Той с лекота, пред началниците, се освобождаваше от неприемливи за него задължения. В тази връзка бях натоварен да преподавам торпедно, минно и миночистачно оръжие, той по противоположно. Още в началото на едно от заседанията на катедрата дойде да присъства н-к щаба на ВМС к.1 р. Васил Янакиев, който с нужната тежест заяви, че новоназначените преподаватели от корабите на ВМФ к.3 р. Кръстьо Малчев и к.3 р. Васил Митов трябва да бъдат добре посрещнати, а те са длъжни да покажат своя опит от 10 годиш-

И така на 1.09.1961г., когато дъщеря ми започваше училище в 1 клас аз наминах в Морското училище за старши преподавател, както останах в продължение на 30 години. Заповедта, с която съм назначен в училището е министерска с №0526 от 7.09.1961г.

Началника на училището ме прие с репликата “квартира не мога да ти осигуря”. Заместника по политическата част на н-ка, к.1 р. Георгиев /Пиера/ тогава ми подписа писмо, за да кандидатствам за жителство във Варна, а първите месеци заживях в таванска стая с малката ученичка. Посоката беше-участие в строежа на жилищна кооперация с жестоки икономии.

ната си служба по корабите. Този акт даде добро начало на преподавателската ни работа. Шейтанов, макар да не беше позволено, заедно със зам. Н-ка на училището, започнаха задочно да следват педагогика / к.1 р.Кожухаров/. Мен ме юркаха по всички практики на корабите от ВМФ. Освен това в курса на училището се появи и ШЗ0. Н-ка на катедрата ме товареше с много часове при тях, защото когато се наложило да ги мобилизират те щели да бъдат назначени на миннозаградните и миночистачни кораби по опита на минали войни. Това беше логично, но как аз можех да издържа на подобно натоварване не го интересувахе. Аз съм бил специалист, а другите преподаватели по ПЛО Герасимов, по торпедно Георгиев не приближаваха до това неприемливо за тях подривно, минно и трално оръжие. В този порядък изтекоха 20 години до към 1980г., когато назначиха за мой помощник к.л. Христо Б. Димитров. За тези години съм бил пред черната дъска в продължение на над 10 хиляди часа – 20 години по 500 часа. След това до 1990г. съм добавил още 7 хиляди.

1985 г. - минотролния кабинет в морското училище и преподавателите:
- доц. д-р в.н. инж. к . I р. Кръстьо Малчев; - кап. I р. инж. Христо Димитров,
завършил в Петербург академия “Крилов”

В началото на 1977г. от научния отдел на ген. Щаб публикуваха секретно писмо в Приложение на № 2, на което обявиха Списък на теми за аспирантура, чрез самостоятелно разработване на дисертациите. В раздел № 2, с пореден номер 2, беше публикувана темата “Изграждане системата на Противоминната отбрано отбрана в операционната зона на ВМФ”. Н-к на катедрата тогава беше к.1 р. Иван Дюлгеров, а той беше защитил на същата тема дисертация в Петербург, само, че за противоположната отбрана. Предполагам, че той е формулирал тази тема. Говорехме по тези теми с него, но аз като си знаех положението не допусках, че ще се случи. За тази тема можеше да кандидатства всеки миньор от ВМФ. Пред мен тогава командването на училището поставяше въпроса, че ако не кандидатствам за тази тема не мога да бъда по нататък и преподавател в училището. На възраст 47 години избор нямах и приех. За административното оформяне на моята кандидатура много ми помогна моя съвипусник проф. Трифон Пенков. Друг миньор от флота не кандидатства и аз бях утвърден от научно управление в ГШ на МНО. Помощ от н-ка на катедрата, моя съвипусник, не получих, защото по това време той се разболя от тежка болест и почина. Започнах 3 години на адски труд, като преподавател и търсене, систематизиране, обработка и анализ само на информация от секретни източници, също и отпечатване по секретен път на дисертацията. Имах опит по отпечатване на секретен учебник под заглавие “Учебник по минно оръжие и средства за борба с мините във ВМФ” издание на ДВИ от 1947г., който през 1987г. беше премиран в конкурса за най-добри учебници през годината. След него, с Х. Димитров отпечатахме още два секретни учебника по бойното използване на миннотралното оръжие. Нямах избор защото източниците бяха засекретени.

Защитих дисертацията успешно на 8.05.1980г., защото специалистите от ВМФ фл. миньор Станчо Кънев, оператора по ПМО Пенчо Пажев не застанаха против моите становища по проблемите. Реално ми помогнаха адм. Йовчо Георгиев, проф. Трифон Петков и командващия адм. Васил Янакиев, който настоя да включи и ПМО на р. Дунав и аз я разработих. Издаден ми бе “Диплом за кандидат на военните науки” №9686 от 8.05.1980г. На 24.12.1981г. от Висшата Атестационна Комисия

ми беше присъдено научното звание “Доцент” със “Свидетелство” №5455 от 8.01.1982г.

Дъщеря ми завърши висше образование в МЕИ – Варна по специалността “Автоматизация на производството” и по време на следването се омъжи за Явор Любомиров Събев от същата специалност. Сватбеното им тържество се състоя в Морското казино на 20.07.1975г. от 12:30 часа. Присъстваха над 100 души, цената общо достигна 625 лв. След завършване постъпиха на работа в Радиозавода. На 12.05.1978г. се роди внучката ми Калина, когато аз бях на обмяна на опит в Севастопол. Новината ми беше предадена чрез подводния кабел, свързващ Варна със Севастопол по връзката между оперативните дежурни.

По време на службата ми в училището, за 30 години, освен ръководство на практика с курсанти за ВМФ по военните кораби, командването ми позволи и до 4 рейса с търговските кораби, да присъствам и при практиката на курсанти за ВМФ. С тази цел през м. август 1984г. с група випусници плавахме срещу

С внучката Калина през 1980 г.

течението на р, Дунав за Пасау във ФРГ. Бяхме преминали хидро-възела “Железни врата”, плавахме някъде под румънското пристанище Турно Северин. Часът беше около 23 ч., лягахме. Страшен удар изкара всички на горната палуба и станахме свидетели, как нашия кораб се охлузва /Тутракан/ по високия борд на друг кораб, който плава по течението. Разбрахме, че е унгарски моторен кораб. Причината, както и да се коментираше, по голяма случайност, се дължеше на дременето на вахтите едновременно на двата кораба, движещи се на противоположни курсове. В този участък на реката наклона е голям и скоростта на течението също и ако удара беше челен всички

сяхме да се издаваим. В този смисъл, след 28.08.1984г. живее втори живот. На сутринта с повредите си “Тутракан” застана на вързела в румънското пристанище Турну Северин, където се отстраняваха повредите, за да продължим на запад. Като изключим тази авария, плаването на р. Дунав до Пасау, Виена и Линц премина успешно изучавайки фарватера на реката.

Останалите рейсове бяха с кораби на БМФ до Порту /Португалия/, Билбау /Испания/, Анверс /Белгия/, Ротердам /Холандия/, Имингам /Великобритания/, Мурманск /Русия/, Одеса и Новоросийск.

Полски и български морски офицери, завършващи академичен курс във Военно-морска академия в Петербург на 11.07.1967 г.

На семинарните занятия по Марксистко-Ленинска подготовка в докладите на колегите от Полша прозираше, че нещо ще става.

Тогава електротехника от корабостроителницата Лех Валенса в Гданск е създавал организацията “Солидарност”.

По реда на изложението пропуснах да отбележа, че през учебната 1966-67 година бях изпратен на едногодишен академичен курс във военно-морската академия “Крилов” в Петербург,

1967 г. Петербург
на академичен курс
(входна врата на
дворец Петергоф)

тогава Ленинград. Макар и едногодишен курс, той ми помогна много, както в професионалната ми подготовка, така и в общия поглед и култура и това имаше голямо значение, когато пишех дисертацията си. Беше ми издадено от Академията свидетелство - №191 от 10.07.1967 г.

През цялата ми служба във военния флот, по мирновременните щатове ме пробутваха в периферията, но никога не ме пропуснаха като минен офицер във военновременните формирования. Където се формираше морски или речен десант аз бивах миньор в щаба за стоварване. Първото ми военновременное назначение беше още в 1953г., когато служех като отряден миньор в миночистачите. От 1962г. до 1975г. имах “високи” длъжности във военновременните десантни щатове, когато вместо военноморски бази имаше дивизии. Аз разработвах черновите схеми за десантно-стоварителните колони, като подреждах групите за разграждане, миночистачите, десантните кораби беше работа на Никола Рашков. Кръстът чертожникът ги оформяше в белови вид, за да ги докладва началник щаба на силите за стоварване капитан I ранг Димитър Нейчев. Не помня решенията, които подготвехме, да са връщани за доработка.

След 1977г. бях “повишен” във военновременните щатове, защото ме утвърдиха за началник щаб на Бригадата за противоминна отбрана на р.Дунав. Тогава командващ на ВМС беше вече адм. Васил Янакиев, който имаше човешко отношение към мен. На тази военновременна длъжност какви ли не командири ми назначаваха – противолодъчника Киро Иванов,

торпедния катерник Йотов, а последния ми командир беше моя курсант Русинов, който по психически причини не можеше да влиза в подземни укрытия, а се налагаше.

Предложенията, които правех пред моите командири се стремях винаги да отговорят на съвременните военновременни изисквания. Те биваха приемани, защото съответстваха на “модата за момента”. Да бъда винаги съвременен е бил мой принцип за оцеляване. В този ред на мисли не мога да пропусна веруюто на гения на национално-освободителната революция Васил Левски, който е казал: “Аз съм във времето и времето е в мен!”, което практически означава, че той винаги е бил адекватен на изискванията на момента и затова в Турската империя са го нарекли “Джин гиби”.

Всичките ми разсъждения до сега протичат под знака на живот без протекции с всички обстоятелства, които са се случвали по тази причина. В тази връзка не мога да забиколя факта, че където и да са ме изпращали, каквито и военновременни длъжности да са ми поверявали след приключване на задачите аз се завръщах на щатната си мирновременна длъжност, за която получавах заплата и си изпълнявах функционалните задължения. И така в продължение на 42 години /1948-1990г./. Моята мирновременна длъжност беше на първоначалното стъпало на бойната подготовка във ВМС, за да не кажа на най-ниското стъпало. В продължение на 42 години без прекъсване водех лично занятия по изучаване на минното и минно-чистачното оръжие и бойното му използване, провеждах практически занятия по подготовка на тези два вида морски оръжия за бойно използване и по подривно дело. В 1961г., когато постъпих в училището подривното дело беше една информативна тема без всякакъв практически смисъл. Тогава ходехме на обмяна на опит във военното училище във Велико Търново, там има цяла катедра за сапъорските части. Без да ми беше нареждано, от когото и да било аз оцених, че за бъдещите офицери за ВМС подривното дело е непосредствена задача по подготовка на корабните подривни команди и за това поразширих темата и въведох практически занимания с използване на взривни материали. Те бяха с интерес посрещани от курсантите. В ретроспективен смисъл констатирам, че минимум 20 пъти, за тези 42 години, съм подходил да разоръжавам получили се

наразриви на подривни патрони. Това са все случаи на подхождане към смъртта, защото в 1948г. в кабинета по минно оръжие на Морското Училище, още стоеше страшното предупреждение от отминалата война, че “Миньорът само веднъж греша!” За тези кошмари не беше вината в недоглеждането. Започнах да реагирам, защо се получават тези неразриви и лаборантът се оправдаваше, че при получаване на подривното имущество от минно-торпедния отдел в тила на ВМС, са измислили, да правят икономии, като имуществото което е с изтекъл срок да го дават на нас, вместо те да си го бракуват. Безразсъдството няма смисъл да се коментира. Последният случай беше, след като се пенсионирах и на хонорар провеждах занятия в училището. Моят помощник в момента щатен преподавател, ми беше възложил тази задача, защото той в момента бил служебно възпрепятстван. При подобен ред на военноморската ми служба аз съм оцелял и на 31.03.1990г. ми беше връчена заповед № 080, с която ме пенсионираха на длъжност “старши преподавател в Морското училище”, на каквато бях назначен със заповед №0526 на 7.09. 1961г.

В морското училище на практическо занятие по Подривно дело

ЛИТЕРАТУРА

1. *Нов завет, Библия, Франция, 1993г.-стр.6*
2. *Български Атлас, С, 2001г. - стр.92,93*
3. *Ив.Хаджийски :Оптимистична теория за нашия народ”, т.1, БП,С,1974г. стр.321.*
4. *Ст. Витанов “Очерк за с.Кацелово”, Р, Дунав прес, 2002г., стр.10,16,26,36,71*
5. *Даринка Русева, “било е”, В.Търново, Абагар,2002г.*
6. *Архив Русе т. III стр.197 и вестник “Отечество”от 18.06.1874г.*
7. *Румен Руменов “Българското опълчение 77-78г.” ВИ,С.*
8. *1300 години на страж, ВИ,С,1984г. стр.188,213*
9. *Васил Левски – Личен Бележник*
10. *Маршал Н.В.Огорков “Военно-енциклопедичен речник”, МВИ,1984г. стр.51,378,479,661,844.*
11. *Енциклопедия на България, ИБА,С,1982г. т. II стр.378*
12. *Михаил Маджаров “Спомени от 1939г.” С,БП,1968г. стр.42,325,232,349,362.*
13. *Васил Христов “Тезиси пом история на ДФ”,Р,2000г., стр.1,2 предоставени от Тодор Шехтанов и Стоян Коцев*
14. *Сава Иванов “История на ДФ от 1935г.” стр.5-10*
15. *Интернет www.wikipedia.r.g- стр.3,5 от статията на Калина Яворова*
16. *Вестник “Пенсионери” от 23.06.2004г.*
17. *М.Георгиев, Д.Ангелов “Миналото на с. Горско Абланово”, Разград, ИК Полиграф,2004г. стр.37,40,41,43,47,120,122, предоставена от Р.Иванов, Добринка Василева.*
18. *Джон Макгахан- кореспондент на в.”Дейли Нюз” от 26.08.1877г.; 2.10.1877г.*
19. *Кирил Косев “Съдбовни дни”, ВИ, С, 1977г. стр.99,102*
20. *Архив на МВР, Ф –63, ОП-1, Об.д./114321, т I, листи 2,3*

21. Радио "Хоризонт" – предаване "Парен влак" от 25.01.2004г.

22. Интернет www-par.sabranie- статия от Калина Яворова Събева.

23. Емил Зола "Пари", С. Проф. издат.1981г., стр.52,53,54,287

24. Мариана Бърчева "Преживелици на един руснак в България", Р, Регионален музей, 2005г. стр.94

25. История на БВМФ,ВИ, С, 1989г. стр.152,153,157.

26. Кирил Шемков "Вяра зад бодлива тел" Изд. "Унисон" Варна, 1995 г.

27. Стефан Груев "Корона от тръни", стр. 32, С, БП, 1991 г.

ЖИВОТ БЕЗ ПРОТЕКЦИИ

българска, първо издание

ISBN 978-954-760-126-0